Nº. 130. Aº. 1859.

WOENSDAG 1 JUNIJ.

ROTTERDAMSCHE COURANT.

De Abonnementsprijs is *f* 24 's jaars of *f* 6 per drie maanden franco per post door het geheele Rijk.
Behalve aan het Bureau der Courant kan men zich bij alle Boekhandelaren en Postkantoren abonneren.
Enkele Nommers 10 Cents.

Bureau : Hoogstraat Wijk 10, Nº. 77.

Geboorte-, Trouw- en Doodberigten van 1 tot 5 regels . . *f* 1.—
Iedere regel meer . . . . - 0.20
Andere Advertentien per regel . . . . - 0.20
Groote letters naar plaatsruimte. — Bij iedere Advertentie 45 Cents voor zegelregt en 1 Exemplaar der Courant.

Uit hoofde van den HEMELVAARTSDAG, zal de Courant Vrijdag aanstaande *NIET* worden uitgegeven.

Bij deze Courant behoort een

BIJBLAD.

BUITENLAND.

LONDEN den 30 Mei.

Hoogst waarschijnlijk zal Prinses Frederik Willem van Pruissen reeds den 2 junij Engeland weder verlaten en zich te Gravesend, aan boord van de Victoria and Albert, naar het Vasteland inschepen. In gezelschap harer Moeder de Koningin en van Prinses Alice legde die Prinses zaturdag een bezoek aan de Hertogin Weduwe van Kent af, die in beterschap toeneemt, en later aan de voormalige Koningin der Franschen te Richmond.

— Het bevestigt zich dat sir E. Bulwer Lytton de portefeuille van Kolonien zal nederleggen.

— Het Court Journal meent uit eene goede bron te mogen verzekeren dat Pruissen, voor het geval dat Kossuth en zijne medestanders er in slagen mogten een opstand in Hongarije aan te stoken, aan de Oostenrijksche Regering zijnen bijstand op gelijke wijze als vroeger Rusland heeft toegezegd.

— De vrienden van lord Palmerston en die van lord Russell wenden nog pogingen aan om hen tot overeenstemming te brengen.

— Sir John Pakington, eerste lord der admiraliteit, heeft jl. zaturdag bij gelegenheid van een banket in Worcestershire Society, in antwoord op een dronk aan de zeemagt, de politiek van non-interventie van het Kabinet, zoowel als de zorgen, welke de Regering dezer dagen aan 's Lands zeemagt wijdt, ter sprake gebragt. Hij verklaarde van meening te zijn dat Engeland in staat moet wezen, elken vijand, hoe talrijk ook, af te slaan, en sedert zijne komst tot het bewind niets verzuimd te hebben om het overwigt van Engeland ter zee te handhaven. Zelfs het denkbeeld dat eenige Mogendheid of eenige vereeniging van Mogendheden dat overwigt aan Engeland zou kunnen betwisten, mag niet door een lord der admiraliteit geduld worden (levendige toejuiching).

De spreker zeide voorts dat, te oordeelen naar den tegenwoordigen stand der zaken, het hoogst moeijelijk zou zijn voor Engeland zijne onzijdigheid te bewaren, indien de oorlog lang moest duren. Intusschen was de politiek der Regering voor dit oogenblik nog wel wezenlijk en deugdelijk de onzijdigheid (toejuchingen). Hij hoopte vurig dat die onzijdigheid zou kunnen bewaard worden en zeide ten slotte dat het vooral op de vloot was, dat Engeland zich in den tegenwoordigen oorlog moet kunnen verlaten en dat die vloot in staat moet zijn om den strijd vol te houden met elken vijand, hoe krachtig ook.

— De Economist wijdt, in zijn nummer van jl. zaturdag, eene beschouwing aan den anti-Franschen geest, waarvan tegenwoordig een gedeelte der Engelsche pers blijk geeft, en wijst op de verantwoordelijkheid, welke die pers op zich laadt door het kunstmatig opwekken van hartstogtelijke sympathiën of antipathiën, op een oogenblik dat het belang van den Staat de handhaving eener strikte neutraliteit vordert.

De publieke opinie in Engeland, beweert het blad, is op dit oogenblik werkelijk nog onzijdig, maar wanneer eenmaal de meening naar de eene of naar de andere zijde is heengeleid, wanneer zij eenmaal is aangeblazen, hetzij tot wantrouwenden naijver omtrent Frankrijk, hetzij tot onvoorwaardelijke sympathie jegens Sardinië en tot den krachtigen wensch om een einde te maken aan de vreemde heerschappij in Italië, dan is de eventuële politiek der Regering beslist en eene tusschenkomst op diplomatiek of op ander terrein onvermijdelijk. Wie kan twijfelen, in welken geest die tusschenkomst zijn zou, indien het b. v. de Times of de Saturday Review gelukte aan de openbare meening de rigting te geven welke zij zelf thans zijn toegedaan. Wie kan een oogenblik aarzelen te bekennen dat het eene tusschenkomst ten behoeve van Oostenrijk zou zijn, waardoor het gewigt van den Engelschen invloed werd aangewend ter herstelling van Oostenrijks magt in Italië, alleen uit vrees voor de mogelijkheid dat Frankrijk er zijn invloed zou kunnen doen gelden, zoowel als uit toorn tegen Sardinië, omdat het de hulp der Franschen heeft ingeroepen.

Tegen elke poging om den openbaren geest in *deze* rigting te leiden meent de Economist op de plegtigste wijze te moeten protesteren. Hij betuigt, nooit persoonlijk vertrouwen in den Keizer van Frankrijk te hebben betoond en neemt de mogelijkheid aan van het bestaan van geheime bedoelingen. Maar desniettemin is de poging om in Engeland sympathie te verwekken voor eene zaak van welke men *weet* dat zij slecht is, om eene nieuwe uitbarsting van den nationalen haat tusschen Engeland en Frankrijk te weeg te brengen, — omdat de Fransche Keizer kortzigtig genoeg zou *kunnen* zijn van de Oostenrijksche heerschappij in Italië door de Fransche te willen vervangen — eene verkeerde en misdadige inwilliging aan traditionele bezorgdheid en naijver. Indien Engeland begint met het geluk van Oostenrijks wapenen te wenschen, is de tijd niet ver meer, waarop het dat geluk door zijne hulp zal willen verzekeren. En daarmede zou men eene onverdragelijke onregtvaardigheid helpen bestendigen, welke men in zijne hoedanigheid van bondgenoot zelfs niet eens zou kunnen verzachten of matigen.

Neen, Engeland moet zijne sympathie verleenen aan de zijde waar het regt is; het is altijd magtig genoeg om op zijne hoede te zijn. Die sympathie behoort aan Sardinië, ja zelfs aan Frankrijk, voor zoover zijne politiek belangeloos is. Maakt Frankrijk misbruik van zijne magt dan is de gedragslijn der Engelsche politiek duidelijker afgebakend dan ooit.

Ten wille van Italië, maar ook ten wille van Engeland zelf, eindigt de Economist, is die sympathie voor Oostenrijk rampzalig. De anti-Fransche geest, de oude vete en de oude naijver, eenmaal weder wakker geschud, zouden tot een oorlog kunnen leiden, die de noodlottigste gevolgen voor geheel Europa had. En die oorlog zou men dan voor een groot deel te danken hebben aan de pogingen van een gedeelte der Engelsche pers, die gedurende het tijdperk van onzijdigheid alles gedaan had om een geest op te wekken, die maar al te gewillig wordt gevoed en al te gemakkelijk tot koortshitte is op te voeren. Vreeselijk is dus de verantwoordelijkheid van hen, die medewerken om hem op nieuw te doen ontbranden.

— Een correspondent te Marseille schrijft aan den Times dat de oorlogs-uitgaven der Fransche Regering alle denkbeeld te boven gaan. Dagelijks worden alleen van Marseille 3 millioen francs naar Italië afgezonden en door een geheel jaar genomen zou men de uitgaven voor den oorlog op 80 millioen ponden sterling kunnen stellen. „De Fransche Natie, voegt de briefschrijver hierbij, zal dan toch wel spoedig oordeelen dat dit te veel is voor de eerzucht van een enkel man."

— Het leggen van den telegraafkabel der Roode Zee was den 17 dezer tot Suahin gevorderd.

PARIJS den 30 Mei.

(*Particuliere Correspondentie.*)

De Moniteur gaat voort met de krijgsverrigtingen van Garibaldi mede te deelen, maar bewaart het diepste stilzwijgen omtrent de bewegingen van het Fransche leger. Intusschen rukt generaal Niel op het voetspoor der vrijcorpsen voorwaarts; het gros van het leger, onder de onmiddellijke bevelen des Keizers staande, wordt georganiseerd: het legercorps van Prins Napoleon wordt voltallig gemaakt; — maar verder geene bescheiden, geene tijdingen. Ik behoef u wel niet te zeggen welk een indruk het bulletin van den generaal Giulay te Parijs heeft gemaakt, waarin de noodzakelijkheid van den terugtogt wordt toegeschreven aan de overmagt des vijands die tegenover hem stond en 40,000 man telde. Het is uitgemaakt dat de geallieërden niet sterker waren dan 7000 man. De telegraaf heeft ook u voorzeker bekend gemaakt met het nieuws van het vertrek des Keizers van Oostenrijk naar Italië.

Keeren wij naar Parijs terug. De prefect van politie heeft in alle straten van Parijs art. 15 van het organiek besluit van 15 februarij 1852 doen aanplakken, waarbij gestrenge straffen worden bedreigd tegen het verspreiden van logenachtige berigten. Eenige dagen geleden reeds kwam in den Ministerraad de vraag ter sprake of men aan Oostenrijksche onderdanen het verblijf in Frankrijk zou verbieden. De heer Walewski verzette zich ten sterkste tegen dezen maatregel, die nooit door de Fransche Regering te eeniger tijd was genomen. Er werd toen bepaald dat men eene lijst zou opmaken van al de Oostenrijkers en andere Duitsche onderdanen, in Frankrijk verblijf houdende.

Het bevel werd ten uitvoer gebragt en de ambtenaren der politie zijn sedert verscheidene dagen bezig met onderzoek te doen naar het verblijf der Duitschers, hunne namen, leeftijd en beroep. Het is waarschijnlijk dat men hen, die geen eerlijk beroep kunnen aanwijzen of hen, die door hunne betrekkingen met Duitschland gewigtige inlichtingen naar Weenen zouden kunnen overzenden, verbieden zal zich hier langer op te houden. Van eene andere zijde waakt de Regering met de grootste zorg over de handelingen van zekere Duitsche Israëliten, die geregeld op de beurs komen, en een vrij groot aantal uitmaken; men beschuldigt hen van sedert eenige maanden valsche tijdingen te verspreiden, geschikt om den effecten-handel te verontrusten. Ik weet dat men den heer Rothschild zelf heeft doen verzoeken hoogst voorzigtig te zijn ten aanzien van de gemeenschap, welke hij door middel van den telegraaf met Duitschland uitoefent. Ik geloof niet dat men eenige dwangmaatregelen tegen vreemde onderdanen zal uitoefenen, maar wel dat zij het voorwerp zullen zijn van de gestrengste waakzaamheid.

Nog een treurig feit heb ik te vermelden. Het Journal des villes et campagnes, een zeer oud blad, omdat het dagteekent van den legitimistischen tijd, en dat tot heden de clericale en legitimistische rigting vertegenwoordigde, heeft zich aan de Regering verkocht. De vroegere redactie trekt zich terug; de directie zal opgedragen worden aan den heer Pillet (den zoon). Tot zoo ver is er niets buitengewoons in gelegen; men begrijpt dat, tegenover sommige omstandigheden, een blad, dat aan een industrieel toebehoort die er slechts eene meer of min voordeelige zaak in aanschouwt, van politieke rigting verandert. Maar de eigenaar behoort althans de vormen in acht te nemen. De vroegere redacteurs, de heer Hournou, die er sints 27 jaren aan medewerkt, de heer Belliard, die er 16 jaren aan verbonden was, de heer Aurélien de Courson, die sints langen tijd directeur is geweest (hij is ook geëmploijeerd bij de bibliotheek van de Louvre en dankt het behoud van dien post alleen aan zijn broeder, die tot het huis des Keizers behoort). — alle drie hebben zij berigt ontvangen dat zij binnen acht dagen niet langer tot de redactie zouden behooren. Het is juist de termijn, die men ten onzent aan de dienstboden vergunt om zich van eene andere betrekking te voorzien.

Horace Vernet heeft in last gekregen het gevecht van Montebello voor het museum van Versailles te schilderen. Het zal eene schoone bladzijde zijn, welke de kunst voegt bij de vele, welke Frankrijk reeds bezit. Men zegt dat Keizer Napoleon aan Keizer Frans Jozef een eigenhandigen brief heeft geschreven, waarin hij hem in naam der menschelijkheid smeekt de gewelddadigheden te doen ophouden, die Oostenrijk onteeren en den haat tegen dat Rijk doen aangroeijen; in het tegenovergestelde geval zou gedreigd worden met geduchte weêrwraak.

De heer Wendland, Beijersch gezant, is te Parijs teruggekeerd. Hij is enkel voor bijzondere belangen op reis geweest en de zaak, welke hem naar zijn vaderland had geroepen, is geschikt geworden.

— Het berigt dat graaf Walewski, minister van buitenlandsche zaken, zich naar Turijn zou begeven, wordt van eene half officiële zijde gelogenstraft. Evenzoo het gerucht dat de heer Benedetti, van buitenlandsche zaken, met eene zending naar Duitschland zou vertrekken.

— De heer de Persigny keert heden naar zijn post te Londen terug.

— Den 26 dezer werd te Nimes het derde eeuwfeest der Hervormde Kerk in Frankrijk gevierd. Meer dan 100 predikanten hebben aan die plegtigheid deelgenomen, welke bovendien door ruim 30,000 personen werd bijgewoond.

— Uit Livorno meldt men dat aldaar dagelijks troepen van het vijfde legerkorps aankomen, en dat verscheiden detachementen reeds van daar naar Florence zijn opgerukt, terwijl andere naar nog onbekende bestemmingen vertrokken zijn.

Intusschen wil het gerucht dat eerlang een gewigtig besluit ten opzigte van Toskane bekend zal worden, dat alle belangen bevredigen zou. Tot geruststelling der diplomatie, aan welke de tegenwoordigheid van Prins Napoleon te Livorno vrees blijft inboezemen, in weêrwil der verzekering dat zijne zending een zuiver militair doel heeft, zou de Groothertog, op raad van Engeland, afstand doen ten behoeve van zijnen Zoon, die dan later in Toskane zou terugkeeren, terwijl, zoo lang de oorlog duurt, het Land door een Regentschap en een Ministerie bestuurd worden zou. Napoleon III is, zegt men, des te meer geneigd zich met dit plan te vereenigen, omdat hij en zijne Familie altijd op goeden voet met den Toskaanschen tak van het Lotharingsche Huis hebben gestaan, en de bovengenoemde schikking tevens aan Europa zou bewijzen dat hij geen ander doel dan de bevrijding van Italië heeft, zonder eenige magt voor zijne eigene Familie te beoogen.

Dit is in ieder geval zeker dat Prins Corsini, broeder van den markies de Latajico, die aan de [illegible] des Groothertogs getrouw is gebleven, zich thans te Parijs bevindt en een onderhoud met de meeste hoofden van de daar gevestigde diplomatieke zendingen gehad heeft.

— De echtheid van het bereids medegedeelde besluit, waarbij Massa en Carrara in Piémont worden ingelijfd, hoort men thans weder betwijfelen. Sommigen gelooven althans dat het, indien het al bestaat, door eenige opgewonden ambtenaren, zonder toestemming van het Turijner Kabinet, genomen is. Zoo lang het officieel dagblad van Turijn het niet behelst, mag men in dien twijfel over een feit van zoo ver uitziende gevolgen blijven deelen.

KEULEN den 30 Mei.

De omstreken van het stadje Nassau, ongeveer een uur boven Ems aan de Lahn gelegen, zijn laatstleden vrijdag avond door eene wolkbreuk vreeselijk geteisterd. Het water steeg zoo geweldig dat het over vier voeten hooge tuinmuren heenstroomde. De zaad- en aardappelvelden en tuinen zijn verwoest en de grond, in zoo ver die niet weggespoeld is, ligt met zware rotsblokken en steenen overdekt.

— Aan de Elberfelder Zeitung schrijft men uit Berlijn, hoe in militaire kringen aldaar verzekerd wordt dat een Pruissisch legerkorps bij Erfurt zamengetrokken zal worden, hetwelk, zonder eene uitdaging in zich te sluiten, groote militaire voordeelen zou opleveren, naardien van dat punt uit aanzienlijke strijdkrachten met de meeste snelheid naar ieder bedreigd punt van het Duitsche Bondsgebied gezonden zouden kunnen worden. Die maatregel zou, bevestigt zich dat gerucht, een duidelijk bewijs opleveren dat Pruissen besloten heeft het initiatief te nemen in alles wat de verdediging der hoogste Duitsche nationale belangen betreffen mogt. Het is van alle nog niet in den krijg gewikkelde Groote Mogendheden de eerste geweest die, voor het oog van geheel Europa, met nadruk verklaard heeft dat de eerbiediging der grondslagen van den regtstoestand en het evenwigt van Europa hare houding tegenover de gebeurtenissen bepalen zal. Daardoor heeft het dan ook regt om te verlangen dat zijne stem in de Bondsvergadering gehoord en opgevolgd worde.

— Een Frankforter, die als luitenant bij het Oostenrijksch Hongaarsch regement Prins Wasa in dienst staat, schrijft den 26 dezer aan zijne ouders hoe dat regement, met geforceerde marschen, van Hoff naar Inspruck op weg was, om van daar verder naar Verona te trekken. Hij wijdt verder uit over de hartelijkheid en geestdrift der ontvangst in Saksen. Te Leipzig dronk men elkander wederkeerig op de welvaart van Oostenrijk en Saksen toe. Overal zag men de Oostenrijksche, Saksische en Beijersche vanen nevens elkander wapperen en werden door kinderen en jonge meisjes zoo vele bloemen en ruikers op den weg der troepen gestrooid, dat de briefschrijver naauwelijks wist wat met zijn aandeel daarin aan te vangen.

— Het militair dagblad van Weenen behelst eene strategische beschouwing der laatste oorlogsfeiten, in verband met die welke waarschijnlijk te verwachten zijn. „Indien men, zegt het, uit de jongste gebeurtenissen een besluit wegens de plannen des vijands op mag maken, dan zou het, naardien het gros zijner troepen tusschen Alessandria, Casale, Tortona en Novi is bijeengetrokken en een korps tusschen de Dora Baltea en de Sezia staat, mogelijk zijn dat de strijd langs de geheele linie van Alessandria, Casale en Ivrea gevoerd werd, zich naar Piacenza, Stradella en Vercelli uitstrekkende. De vijand kan de Pô te Casale overtrekken en, zich Vercelli en Casale ten doel stellende, een geregelden veldslag leveren, of wel kan hij den overtogt te Valenza dwingen en eene strategische beweging naar Mortara en Vigevano beproeven; of wel, eindelijk, zich Pavia ten doel stellen en den overtogt van de Pô te San Nazaro dwingen, hetwelk met een omtrekken van onzen linkervleugel gelijk zou staan; maar daartoe zou hij een groot overwigt van strijdkrachten behoeven, en het is twijfelachtig of hij in staat is die te vereenigen. Welke ook de uitkomst van den eersten veldslag zijn moge, het zal alleen eene strategische overwinning zijn, die beslissen moet of de strijd zich naar Alessandria en Turijn of naar de Mincio zal rigten, en zoowel in het eene als in het andere geval moet er natuurlijk een tijd van stilstand in de groote operatiën plaats grijpen."

BRUSSEL den 31 Mei.

In de gisteren gehouden, laatste zitting der Kamer van Volksvertegenwoordigers heeft de heer Rogier, minister van binnenlandsche zaken, het vroeger aangekondigde verslag gegeven omtrent den politieken toestand, en omtrent hetgeen in het thans afgeloopen zittingjaar der Kamer door de liberale meerderheid en door de Regering is tot stand gebragt. De zeer uitvoerige rede des ministers werd natuurlijk door de leden der linkerzijde met warmte toegejuicht. Daarna heeft de groote meerderheid der Kamer zich vereenigd met het amendement, door den Senaat in het wetsontwerp betreffende de openbare liefdadigheid gebragt, waarop de vergadering voor onbepaalden tijd is verdaagd.

— De commissie voor de gedenkteekenen heeft zich van hier naar Nivelles begeven, om met het kerkfabriek en den Gemeenteraad over de herstelling der door brand geteisterde Sinte Geertenkerk te beraadslagen. De plannen van den architect Moreau ten opzigte der daken zijn volkomen goedgekeurd. De verschillende werken zullen eerstdaags worden aanbesteed, om binnen den tijd van twee maanden voltooid te zijn. Wat den vernielden kerktoren betreft, eene commissie tot uitschrijving van een wedstrijd, aan welken alle bouwkundigen kunnen deel nemen, zal eerlang gevormd worden.

PER TELEGRAAF.

LONDEN den 31 Mei.

Het Parlement heeft heden zijne eerste bijeenkomst gehouden. De heer Denison is op nieuw tot Speaker (voorzitter) benoemd. De heer Disraeli en lord Palmerston hebben hem geluk gewenscht met zijne herkiezing. Morgen moet zij door de Koningin worden goedgekeurd.

De heer Roebuck heeft aan een maaltijd te Milford verklaard in het Lagerhuis tegen lord Palmerston en voor lord Derby te zullen stemmen, in geval een votum van wantrouwen in het Ministerie voorgeslagen wordt, omdat hij lord Palmerston als oorlogzuchtig aanmerkt.

LIVERPOOL den 31 Mei.

Uit New-York zijn berigten van 19 dezer ontvangen. Katoen in dalende stemming, zonder omzet; prijzen nominaal, Middling 11 c. Tarwe en Meel lager. — Te New-Orleans is Katoen Middling den 17 dezer tot 11 c. genoteerd.

PARIJS den 31 Mei.

De Moniteur heeft berigt uit Alessandria, dat Koning Victor Emmanuel en het leger gisteren avond, na een zeer hevig gevecht, de Sesia zijn overgetrokken en zich van Palestro hebben meester gemaakt. Het voordeel is aan de Sardinische zijde gebleven. Het Keizerlijk hoofdkwartier zal van Alessandria verlegd worden. Alvorens die stad te verlaten heeft de Keizer de Oostenrijksche, Sardinische en Fransche gekwetsten bezocht en hun bemoedigende woorden toegesproken. Z. M. hield onder anderen een gesprek met den Oostenrijkschen generaal Huttel.

TURIJN den 31 Mei.

Gisteren is het Sardinisch leger, door den Koning in persoon aangevoerd, de Sesia bij Vercelli overgetrokken, heeft, na een hardnekkigen strijd, den vijand, die zich te Palestro versterkt had, aangetast, dat dorp bezet, den vijand verjaagd en vele krijgsgevangenen gemaakt. Dit berigt is officieel, maar de bijzonderheden ontbreken.

De Keizer heeft heden in het hospitaal te Alessandria de te Montebello gekwetsten bezocht, deelde geld onder hen uit, sprak hun vertroostende woorden toe en begaf zich vervolgens naar Vercelli.

(*Latere depêche*).

Nopens het gisteren bij Palestro geleverd gevecht kunnen nog eenige nadere bijzonderheden worden medegedeeld. De vijand had zich te Palestro, Casalino en Vinzaglio verschanst. Na eene hardnekkige verdediging maakten de onzen zich met de bajonet meester van de loopgraven, waarbij eene ongehoorde dapperheid en moed aan den dag werden gelegd. Twee kanonnen, veel wapentuig en tal van krijgsgevangenen vielen in onze handen. Hoe vele manschappen aan onze zijde in dezen strijd zijn gevallen, is nog niet bekend, maar zeker is het dat de vijand zeer groote verliezen geleden heeft.

Ter eere dezer nieuwe zege onzer wapenen was de stad Vercelli gisteren avond feestelijk verlicht. De Keizer der Franschen doorwandelde die stad te voet.

De Koning van Sardinië heeft den nacht van gisteren op heden te midden der gekampeerde troepen doorgebragt.

FRANKFORT den 30 Mei.

De baron von Kubeck is definitief tot Voorzitter der Bondsvergadering benoemd.

(*Latere Depêche*).

Luidens berigten uit Bern, heeft Garibaldi gisteren door de overmagt der Oostenrijkers eene nederlaag geleden en is hij tot aan het kanton Tessin terug-getrokken.

BERN den 30 Mei.

De voorposten van Garibaldi staan te Cantu. Te Como wordt de telegraaf door Sardinische beambten bediend.

Men zegt dat 8000 Sardiniërs Varese bezetten. Een korps Fransche troepen wordt daar verwacht.

(*Latere depêche.*)

Te Valtelina is een opstand uitgebarsten. Tallooze scharen der bevolking stroomen naar Sondrio, het middelpunt des oproers. De Oostenrijksche gendarmerie is naar Zwitserland uitgeweken en aldaar ontwapend en geïnterneerd.

WEENEN den 30 Mei.

De luitenant-veldmaarschalk Urban maakt zich gereed om de troepen van Garibaldi te Monza aan te tasten.

De beide Toskaansche Prinsen vergezellen den Keizer.

WEENEN den 31 Mei.

Alhier is berigt ontvangen dat Keizer Frans Jozef gisteren avond ten 6 ure te Verona is aangekomen. Overal is hij op zijne doorreize met de meeste geestdrift begroet.

Een heden uitgegeven oorlogsbulletin maakt gewag van het begin van een voorposten-gevecht te Palestro.

TRIEST den 30 Mei.

Den 8 junij zal de Grieksche stoomboot Catherina de stoomvaart op Konstantinopel openen. Gisteren is de Aartshertog Leopold en in den afgeloopen nacht zijn de Keizer, de Aartshertog Willem, de Erfgroothertog van Toskane en de generaal von Hess te Nabresina doorgereisd.

LONDEN den 31 Mei.

KOFFIJ prijshoudend, Ceylon 64/6 a 75/. — SUIKER tot hoogere prijzen nog gevraagd. — RIJST gevraagd. — THEE. Ord. Congo 13 d. — PEPER en PIMENT stil. — OLIEN. Raap- 38/6; Lijn- 28/3 a 28/6. — IJZER 47/6. — TALK in loco 54/.

LIVERPOOL den 31 Mei.

KATOEN. Heden werden afgedaan 8000 b. tot onveranderde prijzen.

ANTWERPEN den 31 Mei.

KOFFIJ en SUIKER zonder handel. — GRANEN. Witte Tarwe *f* 11½ en Roode dito *f* 11¼. Rogge *f* 6½.

PARIJS den 31 Mei.

Frankrijk 3 pc. 62.25. Crediet Mob. 607. Spanje 1½ pc. 28; dito Binnenl. 3 pc. 37.

LONDEN den 31 Mei.

De 3 pc. Gecons. 92⅞ a 93. Spanje 1½ pc. 28 a ½; dito Buitenl. 3 pc. 39½ a 40½. Mexico 3 pc. 17¼ a ¾. Venezuela 4½ pc. 37½ a 38½; dito Uitgestelde 16¾ a 17.

FRANKFORT den 31 Mei.

Metalliek Nationale 44¼.

ANTWERPEN den 31 Mei.

Spanje 1½ pc. 27⅜; dito Binnenl. 3 pc. 36½. Metall. 5 pc. 43; dito Nationale 5 pc. 46¼.

BINNENLAND.

's GRAVENHAGE den 31 Mei.

Het alhier in garnizoen liggend regement dragonders heeft heden ochtend in [illegible] baan voor Z. K. H. den Prins [illegible] ene manoeuvres uitgevoerd.

Z. K. H. de Prins van Oranje heeft na afloop der heden morgen door HD. bijgewoonde manoeuvres in de Maliebaan aan eenige officieren een keurig dejeuner aangeboden.

— Naar men verneemt heeft ds. H. P. Timmers Verhoeven zijn ontslag aangevraagd als secretaris der Algemeene Hervormde Synode. Sedert eenigen tijd is ds. Jas reeds met de waarneming zijner functien belast.

— De Graaf Koenigsmarck, Pruissisch Gezant bij het Nederl. Hof is heden middag van zijne buitenlandsche reize in de residentie teruggekeerd.

— De Hooge Raad der Nederlanden heeft bij arrest van heden verworpen de voorziening in cassatie ingesteld door Berend Fikkers tegen een arrest van het Prov. Geregtshof in Groningen, waarbij hij wegens drie mishandelingen en verwondingen tot cellulaire gevangenisstraf en geldboete is veroordeeld.

— Zondag avond had eene jongman wonende bij Voorburg, aan de uitspanning het Plankje nabij deze stad, het ongeluk in het water te geraken en te verdrinken.

ROTTERDAM den 31 Mei.

Wij vernemen, dat na het bedanken van ds. M. Cohen Stuart, thans door Bestuurders van het Nederlandsche Zendeling-genootschap tot Director van het Zendelinghuis alhier beroepen is de heer G. H. Lamers, theol. doct. en pred. te Engwierum.

In de vergadering der commissie ter zake van Drenkelingen alhier, den 27 mei laatstleden gehouden, zijn belooningen uitgereikt aan 14 personen voor het redden van 16 drenkelingen. De namen der redders zijn: G. H. Jansen, Ths. Valkenier, C. de Ligt, A. Bonte, J. Corbeau, T. H. Malié, T. P. Kelder, P. Snikkers, D. Scheer, C. van Waardenburgh, E. de Jong, G. Vis, W. van Kuys en Ads. Rijpen.

Gisteren heeft de Arrondissements-Regtbank alhier uitspraak gedaan in de zaak van van Winkel tegen den heer Burgemeester dezer stad. De eisch is door de Regtbank afgewezen, op grond dat de eischer zijn eigendom van den grond, waarop zijn stoep lag, niet heeft bewezen, en al had hij dien bewezen het Gemeentebestuur dan nog naar de verordeningen regt had, na het volbrengen der formaliteiten, tot de wegruiming van den stoep over te gaan, ten einde trottoirs te leggen.

Het heeft Z. M. behaagd den kapitein der mariniers J. J. Soer te benoemen tot officier van de orde der Eikenkroon.

Bij Zr. Ms. besluit is benoemd tot plaatsvervangend kantonregter te Middelburg, mr. J. van de Graft, advocaat aldaar.

Z. M. heeft goedgevonden, bij het korps ingenieurs, mineurs en sapeurs te benoemen, tot kapitein van de 3de klasse (naar ouderdom van rang), den 1sten luit. A. Nolthenius, en tot 1sten luit. (naar ouderdom van rang), den 2den luit. W. F. H. van Riemsdijk, beiden van het korps.

Bij besluit van 28 dezer heeft Z. M. goedgevonden: tot burgemeester der gemeente Stein te benoemen M. Vaessen; tot burgemeester der gemeente Bloemendaal J. P. Lonbar Petri, tot burgemeester der gemeente Oost- en Westsouburg jhr. J. H. Paspoort.

Z. M. heeft goedgevonden: 1°. aan de nagemelde officieren bij de dienstdoende schutterij te Tiel, op hun verzoek, eervol ontslag te verleenen, te weten: aan O. C. A. van Lidth de Jeude, als kapitein-kommandant; aan P. G. van Kricken, als 1ste luit.; en aan J. M. F. van Everdingen, als 2de luit.; 2°. op zijn verzoek, mede eervol ontslag te verleenen aan E. Slaghek, als 1ste luit. bij de dienstdoende schutterij te Amsterdam; 3°. te benoemen: bij de dienstdoende schutterij te Tiel: tot kapitein-kommandant D. Th. Notten, voormaals 1ste luit. bij de infanterie van het leger: tot 1ste luit. M. V. J. van Heusde, thans 2de luit.: tot 2de luitenants Th. G. de Jongh, thans korporaal, en mr. N. J. van Luttervelt; bij de dienstdoende schutterij te Gouda: tot 2de luit. A. Nortier; bij de dienstdoende schutterij te Kampen: tot officier van gezondheid der 3de klasse M. F. Prins, aan wien tevens eervol ontslag wordt verleend als 2de luit. bij die schutterij.

Bij Zr. Ms. besluit is aan den heer H. van der Nahmer eervol ontslag verleend als consul der Nederlanden te Melbourne, voor Victoria, en als zoodanig aangesteld de heer J. W. Ploos van Amstel.

Met 1 junij wordt de luit. ter zee 1ste klasse M. O. de Kanter, thans op het wachtschip te Willemsoord, overgeplaatst aan boord van het stoomschip 't Loo, liggende te Amsterdam; terwijl de luit. ter zee J. P. M. Willinck, thans aan boord van Z. M. stoomschip Cycloop, als 1ste officier aan boord van eerstgenoemd stoomschip is overgeplaatst. — Tot commandant van Zr. Ms. instructiebrik Urania is benoemd de luit. ter zee J. J. Boelen. Deze bodem zal 1 junij den gewonen instructietogt met de adelborsten in de Zuiderzee aanvangen.

Aan een particulieren brief uit Padang van den 23 maart laatstl. wordt het volgende ontleend:

„De maand maart is zeer onstuimig geweest en woei het dikwerf volkomen stormbuijen, waardoor veel schade veroorzaakt is.

„Naar wij vernemen zullen in het einde van april twee kompagnien Inlanders onder bevel van den majoor Bobet naar Benkoelen vertrekken, om van daar goede communicatie naar Palembang te maken en met vereenigde kracht te trachten de muitelingen aldaar tot hun pligt te brengen.

„Men spreekt er ook van om spoedig eene expeditie naar de zuidzijde van Nias te doen volgen, alwaar een paar weerspannige opperhoofden eenige onrust trachten te verwekken."

Aangenomen het beroep naar de Hervormde gemeente te Kesteren (cl. Tiel) door ds. H. T. Westerouen van Meeteren, pred. te Heemse.

— Gisteren is aan de werf en fabriek van stoom- en andere werktuigen van de heeren D. Christie & Zn., te Schoonderloo, te water gelaten het voor rekening van de Lemster-stoombootreederij nieuwgebouwde stoomraderjagt Stad Sneek, bestemd voor de dienst tusschen Lemmer en Amsterdam.

— Omtrent het dochtertje van zekeren Turner te Maassluis, dat, zoo als onlangs is medegedeeld, haren vader uit hoofde van mishandeling was ontvlugt, wordt medegedeeld dat zij eenige dagen geleden van wege het algemeen armbestuur te Brielle, alwaar zij armlastig is, is afgehaald en door dat bestuur voorloopig in haar onderhoud zal worden voorzien.

— Heden is aan de Hoogeschool te Leyden tot doctor in de verloskunde bevorderd, de heer A. M. Sterk, med. doct. te Amsterdam, na verdediging van eenige verloskundige stellingen.

— Gisteren nacht is te Amsterdam brand ontstaan in het in aanbouw zijnde perceel in de Leydschestraat op den hoek van de Lange Leydschedwarsstraat, waarvan het dak gedeeltelijk is afgebrand. Vermoedelijk is de brand door onvoorzigtigheid van het volk ontstaan, dat des daags aldaar gewerkt had.

— Men verneemt dat aan den heer Vermeulen te Utrecht, alsmede aan den heer J. Mollinger te Alphen, voor onderscheidene korpsen kavalerie eene buitengewone leverantie van paarden is opgedragen.

— Omtrent het onweder van ll. zaturdag wordt nog uit Dordrecht gemeld dat aan den kop van het eiland de bliksem is geslagen in eene schuur, doch daar geen brand ten gevolge heeft gehad. Zoo men zegt moeten twee personen, daar aanwezig, een korten tijd als geheel verdoofd zijn geweest. — In de omstreken van Rijswijk was het onweder van zwaren hagelslag vergezeld, waardoor op vele buitenplaatsen de ruiten der broeijerijen zijn stuk geslagen. — Te Helmond is een huis door den bliksem getroffen en tot den grond toe afgebrand. — Ook in de omstreken van Maastricht heeft het onweder veel schade in de velden aangerigt; de bliksem is op de nieuwe kerk van Wijck geslagen, doch door de afleiders zijn ongelukken voorkomen. — Te Andel is de bliksem geslagen in het woonhuis van den leeraar der Afgescheidene gemeente. Weldra was men den brand meester, zoodat de kerk, die naast het woonhuis staat, gespaard is gebleven.

Te Blokzijl is de bliksem op meer dan eene plaats ingeslagen, zonder overal schade te veroorzaken. In de woning van M. P. sloeg de bliksem het raam in, verbrijzelde alle glasruiten, nam de tigchelsteenen van den muur, voerde die door eene openstaande deur tot in het dakwerk van het huis, verbrijzelde eene schilderij, keerde een aan den wand hangend horlogie om en benam den hond alle gehoor, terwijl de personen, die zich in het vertrek bevonden, niet het minste letsel bekwamen. Gedurende dit onweder was aldaar de grootste stilte in de lucht, terwijl de schepen op een uur afstands in zee een hevigen wind hadden, vergezeld van hagel en sneeuw.

— Uit Hontenisse wordt ons gisteren het volgende gemeld:

Gisteren namiddag omstreeks 5½ ure is de bliksem geslagen in het wagenhuis van den landbouwer Arie Kuypers in den Perkpolder onder deze gemeente. Ofschoon bij den aanvang van den brand weinig hoop bestond om de groote schuur en de woning te behouden, is men echter daarin gelukkig geslaagd. Wat zich in het wagenhuis bevond is genoegzaam door de vlammen verteerd of onbruikbaar geworden. Daaronder behoort het benoodigde voor eene nieuwe schuur, die voor den ophouw gereed lag, en in dat wagenhuis geborgen was; voorts vier wagens, ettelijke eggen, ploegen enz. Naar men verzekert was alles bij de Brusselsche Maatschappij tegen brandschade verzekerd.

— Een bij ons ontvangen schrijven uit Hulst dd. 29 dezer luidt als volgt:

Gisteren namiddag heeft een hevig onweder in onze nabuurschap groote schade en verwoesting aangerigt. In het Hellegat is eene schuur door den bliksem in brand geraakt en geheel vernield. Eene koe, vier runderen en zes varkens zijn daarbij almede omgekomen.

In de gemeente Graauw is eene roede uit den windkorenmolen geslagen en andere schade toegebragt.

In de gemeenten Boscapelle en Stoppeldijk heeft een zeer hevige hagelslag belangrijke schade aan de veldvruchten veroorzaakt, zoodanig, dat men rekent dat die schade van 10 tot 60 per cent beloopt.

— Naar men verneemt bedraagt dit jaar het getal der aspiranten, om als kadet op de Koninklijke Militaire Akademie te Breda geplaatst te worden, 206, waarvan 110 voor de dienst hier te Lande en 96 voor die in de koloniën; daarvan hebben bij voorkeur eene plaatsing verzocht: voor de dienst hier te Lande, infanterie 22; kavalerie 28; artillerie 40; genie 20; voor de koloniën: infanterie 28; artillerie 26; genie 42. Zooals men weet kunnen geplaatst worden: voor de dienst hier te Lande, 30 kadets voor de infanterie; 4 voor de kavalerie; 10 voor de artillerie, en 2 voor de genie; voor de kolonien: 35 kadets voor de infanterie, 4 voor de kavalerie; 8 voor de artillerie, en 3 voor de genie.

— Eenige dagen geleden hebben eenige zoogenaamde polderwerkers, tusschen Huissen in Over-Betuwe en het Malburgsche Veer, schandelijke baldadigheden uitgeoefend op eene inwoneres van Arnhem, welke niet lang daarna haren dood ten gevolge hebben gehad. Er wordt een streng onderzoek door de justitie ingesteld.

— Uit Vollenhoven wordt gemeld dat de ansjovisvangst, die thans weder in vollen gang is, zulke buitengewoon voordeelige uitkomsten oplevert, dat dagelijks door de vischschuiten van 1.500.000 tot 1.800.000 stuks wordt aangebragt, waardoor meer dan 250 personen werk vinden.

— Den 17 dezer is in zee nabij Harderwijk, door den schipper M. de Lange, drijvende gezien en geborgen een Groninger-tjalk, ongeveer 84 ton groot, geladen met steenkolen. Dit vaartuig was eenige dagen te voren gezonken, maar onder beheer van den schipper S. S. Blaak gegeven, die het nu echter van zeilen, touwwerk en ankers ontdaan had en zich verwijderd heeft, het schip met de lading aan de zee prijs gevende. Met pompen heeft de berger het boven water gekregen. Daarna werd het met de lading door hem bij den burgemeester van Harderwijk aangebragt.

— Voor eenige dagen is aan het museum van naturaliën der Overijsselsche vereeniging te Zwolle door den marktmeester een, in de Noordzee gevangen vreemdsoortige visch ten geschenke gezonden. Hij is p. m. 8 palm lang, heeft eene grijze, scherpe huid en bijna de gedaante als die eener heilbot. Doordien hij aanleiding zou gegeven hebben tot het dwaalgeloof aan het bestaan van meerminnen is hij bij de Engelsche bekend onder den eigenaardigen naam van de mermaid fish. Hij wordt door Linnaeus beschreven als de Squalus squatina.

— De oprigting der gazfabriek te Meppel schijnt aan vele moeijelijkheden onderhevig te zijn. Nadat de Gemeenteraad daartoe besloten had en alle vereischte goedkeuringen verkregen waren, ja zelfs door den heer W. A. Caron te Tiel de teekening en bestekken opgemaakt en ingezonden werden, is in eene dezer dagen gehouden vergadering van den Gemeenteraad door Burgemeester en Wethouders voorgesteld om te besluiten, dat de ontwerpen en door Gedeputeerde Staten van Gelderland goedgekeurde negotiatie van *f* 46.000, tegen 3½ of 4 percent, alsnog worde uitgesteld, als zijnde zij uit aanmerking van de tegenwoordige tijdsomstandigheden bevreesd dat de leening tegen 4 percent niet zal tot stand komen. Een paar leden hebben voor en eenigen tegen het voorstel het woord gevoerd, terwijl evenwel bij stemming de stemmen staakten. — Op voorstel der commissie voor de verwikkelingen met de Drentsche kanaal-maatschappij heeft de Gemeenteraad in dezelfde zitting besloten, om de algemeen bekende procedure tegen die maatschappij in appèl voor het Provinciaal Geregtshof van Noordholland door te zetten, ten einde de ontbinding van het bestaande contract en de teruggave der Meppelersluis te verkrijgen. Met de behandeling dezer belangrijke zaak is door de gemeente Meppel belast de heer mr. A. S. van Nierop te Amsterdam.

— Den 30 dezer werd aan de Groningsche Hoogeschool bevorderd tot doctor in de beide regten de heer G. Buma, van Leeuwarden, na het verdedigen van eenige quaestiones juris inaugurales.

— Volgens ingekomen berigt van Zr. Ms. Vice-Consul te Venetië, heeft de bevelhebber van de Fransche zeemagt in de Adriatische Zee aan de aldaar residerende Consuls doen weten, dat de haven van Venetië is gesteld in staat van blokkade.

— Volgens een door Zr. Ms. Gezant te St. Petersburg medegedeeld berigt van den 21 mei, is door het Keizerlijk Departement van buitenlandschen handel vastgesteld, dat voortaan alle vreemde schepen, hetzij al dan niet van eenen meetbrief voorzien, in de Russische havens, voor de berekening der verschuldigde tonnegelden, zullen overgemeten worden.

— Naar aanleiding eener mededeeling van Zr. Ms. Minister-Resident te Konstantinopel, worden de gezagvoerders van Nederlandsche schepen herinnerd aan de bestaande verordeningen der Turksche Regering om bij het binnenkomen der Dardanellen hunne scheepspapieren te laten viseren. Dit kan slechts des daags geschieden, zoodat de schepen, welke na zonsondergang voor de Dardanellen komen, verpligt zijn bij het eerste kasteel te ankeren. Schepen, die zich aan deze verpligting trachten te onttrekken, staan niet alleen bloot aan het vuur der Turksche batterijen, maar vervallen te Konstantinopel in eene straf-quarantaine van 10 dagen, al zijn hunne papieren overigens in goede orde. Daar de pest bovendien wederom te Bengazi is uitgebarsten, zullen de gezondheidsreglementen op nieuw met meerdere gestrengheid dan anders het geval is worden toegepast.

— In het Journal mensuel des travaux de l'Académie nationale agricole, manufacturière et commerciale wordt medegedeeld dat zij in eene algemeene vergadering, te Parijs in het Hôtel de Ville gehouden, benoemd heeft tot honorairen president den heer dr. Sarphati, en tot honoraire vice-presidenten de heeren C. van Arcken, horlogiemaker van Z. M. den Koning, Winand Clermont, F. Conrad, ingenieur, en Robert Thomas Maitland. Reeds vroeger werd een dezer heeren, de heer C. van Arcken, door dezelfde société met de grootste gouden medaille bekroond voor zijne travaux d'horlogerie en instruments de précision.

VERSLAG *van den* HANDEL, *de* NIJVERHEID *en de* SCHEEPVAART *der stad* Rotterdam, *gedurende* 1858, *opgemaakt door de Kamer van Koophandel en Fabrieken aldaar.*

(*Vervolg en slot.*)

De andere onderneming op de meer zuidelijke streken van de Westkust van Afrika en de rivieren werd dit jaar voortgezet. Drie ladingen kwamen van daar aan, bestaande uit palm-olie, gom, ivoor, orseille, huiden, was enz. Een vierde schip met dergelijke artikelen beladen verging. Naar dezelfde bestemming zijn in 1858 drie schepen vertrokken met manufacturen, ijzerwerk, kramerijen enz. Er bestaat alle verwachting dat ook deze handel op de meer zuidelijke deelen der Westkust even als die op de meer noordelijke zal worden voortgezet.

De handel op de *Vereenigde Staten* van *Noord-Amerika* was vrij levendig; de aanvoer der hoofdartikelen was grooter dan in 1857, terwijl de uitvoer ook aanmerkelijk meer was.

Omtrent *tabak* blijkt dit uit den bovenstaanden staat. De handel daarin was bevredigend, daar het grootste gedeelte van het aangevoerde spoedig tot voldoende prijzen werd afgezet. Alleen in het laatste deel van het jaar was dit minder het geval.

Ook *katoen* werd wederom meer aangevoerd, voor direct, meest door de Nederlandsche Handel-Maatschappij. Vijf geheele of gedeeltelijke ladingen van *Noord-Amerika* en *twee* van *Bombay*.

De schepen naar *Noord-Amerika* hadden in de regel eene voldoende uitvracht, niettegenstaande het totaal gemis aan landverhuizers, — er vertrokken in 1858 slechts 245 personen naar Noord-Amerika.

Hoezeer dit gemis aan landverhuizers aan den handel in den weg staat, behoeft geen betoog, wanneer men slechts let op het getal schepen, welke daardoor een uitvracht bekomen. In 1857 bedroeg dit te *Hamburg* 127, welke 28,561 personen vervoerden. Van *Bremen* vertrokken in 1858 23,127 personen met 143 schepen, in 1857 zelfs 49,360 met 213 schepen, in 1856 35,6[illegible] met 184 schepen.

Van *Suriname* kwam slechts eene lading suiker herwaarts.

Van de *West-Indische eilanden* 15 schepen met suiker, eenige tabak, verwhout enz.

Van *Brazilië* 7 schepen meest met suiker; — koffij werd zeer weinig aangevoerd. — Van *Buenos-Ayres* eene lading huiden, voor de Handel-Maatschappij.

Van de *Westkust van Amerika* kwamen vele ladingen guano hier aan. Onderscheidene daarvan werden echter te Brouwershaven geheel gelost, wegens den diepgang welke dwong het grootste deel harer lading in ligters over te schepen.

Op de *Middellandsche Zee* werd een schip meer uitgeklaard dan in 1857, en kwamen 14 meer hier binnen. Onze handel in geraffineerde suiker was echter aanmerkelijk, doch zeer veel daarvan gaat over Engeland. Onze stoombootvaart op *Marseille, Napels, Triëst* enz. hield stand en breidde het getal harer reizen uit.

Wat *Frankrijk* betreft, de stoombootvaart op *Havre, Bordeaux* en *Duinkerken* deed 186 reizen, tegen 1[illegible] in 1857. Wanneer het getal der schepen uit Frankrijk (West- en Noordkust), zooveel grooter was, 274 tegen 200 in 1857, was dit voor het grootste deel een gevolg van de nog al belangrijke aanvoeren van Granen uit Bretagne en andere deelen van Frankrijks-westkust.

Met *Belgie* was de handel in Koloniale waren minder levendig dan in 1857. Hoezeer de crisis op het einde van dat jaar slechts weinige huizen te Antwerpen had doen failleren, was de ondernemingsgeest daardoor toch zeer gedrukt.

Uit de volgende cijfers der totale invoeren van balen *Koffij* te Antwerpen en van het deel dat Nederland daaraan had, blijkt het dat de teruggang in de laatste twee jaren nog al aanzienlijk was.

	1858.	1857.	1856.	1855.	1854.
Inv. te Antwerpen	160082	451544	261384	339165	3134[illegible]
waarv. uit Holland	45694	57941	75963	75994	855[illegible]

Voor *Java Suiker* was eenige vraag in België, niettegenstaande de steeds vermeerderende concurrentie der Beetwortel-Suiker. *Katoen* en *Wol* uit de veilingen der Handel-Maatschappij, vonden in de Belgische fabriekplaatsen aftrek. Van *Rijst* werd veel minder derwaarts verzonden, (852,000 kilo tegen 2,975,00[illegible] in 1857.)

Onze handel op *Engeland* was, naar de scheepvaart te oordeelen, zeker niet geringer dan vroeger; hier ingeklaard in 1858 1771 en 2253 uitgeklaard,

tegen „	1857	1751	„	2121	„
„ „	1856	1483	„	1746	„
„ „	1855	1380	„	1608	„

daaronder 846 stoombooten, tegen 763 in 1857.

Het wordt van jaar tot jaar moeijelijker na te gaan welke hoeveelheden goederen met deze steeds vermeerderende zeil- en stoomschepen naar Engeland gaan; veel daarvan toch wordt uit andere gemeenten ja uit andere provinciën aangebragt.

De gang van zaken met *Engeland* was in het begin van het jaar, altijd nog ten gevolge der crisis in 1857, belemmerd en, ofschoon zich dit langzamerhand herstelde en het verkeer later weêr belangrijk kan genoemd worden, is die oorzaak toch op de uitbreiding van sommige zaken voortdurend niet zonder invloed gebleven.

Van *Olie* hebben de uitzendingen zich hier wegens de te hooge prijzen tot enkele partijen Patent-olie bepaald, terwijl die van gewone Raapolie in 't geheel geen plaats had.

Kaas en *Boter* werden tot zeer hooge prijzen uitgevoerd.

Ofschoon de prijzen der *Granen* in 't algemeen lager dan verleden jaar bleven, was daarvan toch maar weinig uitvoer naar Engeland. Van Paardenboonen, wegens het slechte gewas en de dien ten gevolge hooge prijzen alhier, zeer weinig.

Van *Zaden*, Mosterdzaad en andere, was de uitvoer door Rotterdamsche firma's hoogst onbeduidend, hoezeer voor rekening van handelaars in het binnenland nog al belangrijke hoeveelheden verscheept zijn. Van *Hennip-*, *Karwei-* en *Kanariezaad* was de verzending zelfs zeer groot; onze landbouwers, door de goede prijzen in de laatste jaren uitgelokt, schijnen die meer en meer verbouwd en daarbij goede rekening gevonden te hebben.

Huiden, *Vellen* en *Leder* konden wederom weinig naar Engeland worden uitgevoerd, daar ook dit jaar voornamelijk door België te hooge prijzen besteed werden, ter verzending naar Frankrijk en Italië.

Van *Suiker* werd veel naar Engeland verscheept, grootendeels voor zuidelijk Europa.

Van de onderscheidene Stoomboot-ondernemingen ontving de Kamer onderstaanden staat van naar Groot-Brittannië uitgevoerd *Vee*, welken zij, zoo als gewoonlijk naast dien van vroegere jaren stelt:

	Runderen.	Kalveren.	Schapen.	Varkens.
in 1858	15296	16382	55182	91
tegen „ 1857	12753	13857	42150	207
„ „ 1856	12956	10688	39930	82
„ „ 1853	25990	22076	95231	860

Hetgeen wel in de laatste jaren vooruitgang aanduidt, maar toch verre achter de vroegere cijfers blijft.

De *Rhijnhandel* had in het afgeloopen jaar niet zoo als in 1857 met voortdurenden, voorbeeldeloos lagen waterstand te kampen; de hoeveelheid goederen stroomopwaarts (de afkomende goederen zijn niet na te gaan) was dan ook veel grooter dan in 1857, hoe belangrijk die ook toen was. Het is opmerkelijk hoezeer de hoeveelheden sedert 1850, langs den Rhijn van Rotterdam verzonden, vermeerderd zijn; onderstaande staat wijst dit aan:

1850	41888 lasten.		1855	85174 lasten.	
1851	65002	„	1856	92132	„
1852	82129	„	1857	109638	„
1853	69848	„	1858	122392	„
1854	78421	„			

Ruwe Suiker werd veel meer dan in het vorige jaar naar Duitschland verzonden.

Langs den Rhijn werden meer *granen* aangevoerd dan in 1857, vooral meer tarwe, 7681 last tegen 3582; ook de doorvoer van granen naar Duitschland was veel belangrijker, ruim 3600 last tegen 336 in 1857. De uitvoer uit het vrije verkeer is ons niet bekend.

Om van onzen *handel* op het *Noorden* in de *Oostzee* eenig denkbeeld te geven, stelt de Kamer de cijfers

der scheepvaart op die landen voorop:
er kwamen uit

	Schepen.		Schepen.		Schepen.	
Denemarken	34	tegen	18	in 1857 en	50	in 1856.
Zweden	15	"	7	" " "	27	" "
Noorwegen	29	"	40	" " "	51	" "
Pruissen, Lubeck en *Mecklenburg*	126	"	82	" " "	35	" "
Rusland (*Oostzee*)	132	"	114	" " "	96	" "
" *Archangel*	17	"	51	" " "	46	" "
	353	"	312	" " "	305	" "

Het getal dezer schepen hangt grootendeels van den buitenlandschen graanhandel af, welken de Kamer te dezer plaatse in zijn geheel wil behandelen. De *oogst* was over het algemeen, zoowel hier als in de meeste Landen van westelijk Europa, bevredigend. Alleen *haver* was in kwaliteit en kwantiteit slecht.

De aanvoer aan de *Maas* bedroeg:

Tarwe 7600 last.
Rogge 32000 "
Gerst 19300 "

Daarvan te *Rotterdam* (calculatief):

Tarwe 7300 last.
Rogge 13500 "
Gerst 5000 "
Haver 3500 "
Boekweit 950 "
Lijnzaad 3000 "

In den *Tarwehandel* had eene niet onbeduidende vermeerdering van het verkeer plaats. Voor de consumtie deed het Duitsche meel veel afbreuk; dit artikel wordt echter meest direct door de agenten van binnen- en buitenlandsche fabriekanten bij de verbruikers geplaatst, zoodat er geen eigenlijke handel in geschiedt. Transito-zaken in tarwe van Duitschland op Engeland werden in april en mei vrij levendig gedaan, later beletten het de prijzen plotseling; zoo zelfs dat *tarwe* in omgekeerde rigting ging. De aanvoer van dit artikel aan de Maas geschiedde van de onderstaande landen:

4500 lasten van *den Rhijn*.
1200 " " *Koningsbergen* en *Dantzig*.
225 " " *Denemarken*.
380 " " *Mecklenburg* en *Pommeren*
1225 " " *Frankrijk*.
70 " " *diverse plaatsen*.

Hoezeer naauwkeurige statistieken ontbreken, meent men te mogen stellen dat van deze 7600 last circa 3000 naar *Engeland* en 1000 naar *den Rhijn* zijn gegaan. Daar de voorraad op ult°. december 1857 2100 last en op ult°. december 1858 2540 last was, zouden alzoo 2160 last voor binnenlandsch gebruik zijn bestemd. Hoeveel inlandsche *tarwe* daarentegen is uitgevoerd, is geheel onbekend.

Van *Rogge* werden 3300 lasten minder dan in 1857 aan de Maas aangevoerd; van *Archangel* kwam weinig, wegens te hooge vorderingen dáár. Voor levering op contract, daarentegen, meer van de *Pruissische Oostzeehavens*, vooral in het voorjaar. Aan de *Maas* kunnen de aanvoeren ongeveer verdeeld worden als volgt:

4800 last van *Archangel*.
6200 " " *Petersburg*.
7950 " " *Libau*, *Riga*, *Pernau*, *Reval*, *enz*.
1000 " " *Pommeren* en *Mecklenburg*.
6500 " " *Pruissen*.
1200 " " *Denemarken*.
500 " " *Zweden*.
1400 " " *België*.
1100 " " *Frankrijk*.
1350 " " *de Zwarte en Middellandsche zeeën*.
32000 last.

De voorraad bedroeg ult°. december 1858 21300, tegen 21600 last een jaar vroeger.

Van de aangebragte 32000 lasten zijn circa 18000 door onze 295 branderijen aan de Maas en hare nabijheid verbruikt, circa 6000 last naar den Rhijn gevoerd, 't geen ongeveer 8000 last voor voeding laat.

De handel in Rogge was slechts bij tusschenpozingen eenigermate levendig: het verschil van hoogsten en laagsten prijs gedurende het jaar is *f* 40, per last.

Van *Gerst* werd meer dan in eenig vorig jaar aangevoerd en daar de voorraad einde 1858 geringer was dan met den aanvang van dit jaar, is de consumtie voor de branderijen zeer groot geweest. In het voorjaar werd eenige Gerst naar Engeland gevoerd. De prijs wisselde weinig.

Haver wordt anders meestal alleen uitgevoerd; de slechte oogst van dit artikel deed dit jaar groote hoeveelheden uit de Oostzee herwaarts komen, ook van Engeland is wat aangevoerd.

Boekweit werden 932 lasten ter zee en 78 van den Rhijn aangevoerd, tot verbruik binnenslands,

De aanvoer van *Koolzaad* uit *Frankrijk*, *Engeland*, *Holstein* en de *Zwarte Zee* is vrij aanzienlijk geweest, doch de uitvoer was veel kleiner dan anders.

Er hadden ruime aanvoeren van *Lijnzaad* plaats, meest voor gebruik hier.

De voorraad van *Granen* te Rotterdam was:

		Tarwe.	Rogge.	Gerst.	Lijnzaad.
Ult.° december	1856	950 —	3070 —	520 —	120
" "	1857	886 —	10377 —	319 —	604
" "	1858	2051 —	9078 —	325 —	782

Wat de *uitvoeren* naar het *noorden* betreft valt alleen op te merken dat de inkoopen van ruwe Suiker voor *Rusland* dit jaar veel kleiner waren.

§ 4. *Binnenlandsche Scheepvaart.*

Onder referte aan het daaromtrent in vorige verslagen opgemerkte nopens de onmogelijkheid om eenige opgave te doen van de vele binnenschepen, marktschuiten, beurtschippers enz., alhier aankomende, voegt de Kamer hierbij alleen de gewone lijst van het verkeer der *Stoombooten*, onze rivieren en binnenwaters bevarende.

Aangekomen zijn alzoo:

	1858.		1857.		1856.		1855.
Binnenl. stoombooten	7763	tegen	8607	en	8503	en	7752
Stoomb. op *Antwerpen*	178	"	212	"	215	"	29
" " *Brussel*	57	"	6	"	—	"	—
" " *Gent*	—	"	—	"	49	"	42
" " *den Rhijn*	607	"	488	"	892	"	545
	8605	"	9313	"	9659	"	8368

Voor *Gent* is wederom eene concessie aangevraagd en het is van algemeene bekendheid dat de stoomvaart der Nederlandsche Stoomboot-Maatschappij op den Rhijn in handen eener afzonderlijke daartoe op te rigten vereeniging overgaat.

Het stelsel door de Kamer sedert vele jaren voorgestaan, om het uitsluitend regt der *Beurtveren* te doen vervallen, wint meer en meer veld. Ook de Regering onzer stad wendt pogingen aan om dit beginsel bij andere gemeenten, met welke beurtverdragen bestaan, te doen aannemen en vele gemeentebesturen hebben zich daartoe reeds bereid verklaard.

§ 5. *Buitenlandsche Scheepvaart.*

Reeds het vorige jaar meldde de Kamer dat de buitenlandsche scheepvaart in een niet gunstigen staat verkeerde, ten gevolge van de te groote uitbreiding aan den scheepsbouw in de laatste jaren gegeven, doch het afgeloopen jaar was voor de Reederijen nog veel ongunstiger, ja voorbeeldeloos ongelukkig. Bepaaldelijk in de Oost-Indiën, zoowel in onze Koloniën als in den geheelen Indischen Archipel, China, Engelsch Indië enz. Vele omstandigheden hadden medegewerkt om een buitengewoon groot aantal schepen daar te verzamelen: het vervoer van troepen, krijgsbehoeften en kolen naar Engelsch Indië, van landverhuizers naar Australië, hadden een goed deel der disponible scheepsruimte daarheen doen bestemmen; vele schepen vonden daar reeds sedert eenigen tijd eene vrij winstgevende vrachtvaart in het vervoeren van coelies naar Californië en Australië, en het voorzien van China met Rijst enz. Deze laatste gelegenheden vervielen juist toen vele nieuwe schepen om bovengemelde oorzaken aankwamen en allen wedijverden nu om retourvrachten naar Europa te zoeken. Het was niet te verwonderen dat geene gelegenheid voor zoodanige buitengewone scheepsruimte was, te minder omdat het grootste artikel voor Europa, Rijst, ten gevolge der graanprijzen in ons werelddeel geene rekening kon geven. De vrachten vielen dus tot eene vroeger nooit gekende laagte. Terwijl zij in 1857 soms nog tot 130 Gl. (zonder meer) waren gestegen, daalden zij thans tot 30 a 40 Gl. per last. Vele schepen waren genoodzaakt, omdat er toch volstrekt geen uitzigt op verbetering was en om nog erger schade, ten gevolge van een langer verblijf in Indië, te vermijden, tot iederen prijs vracht aan te nemen, en, zij die om deze schade te voorkomen, producten voor scheepsrekening inkochten deden dit meest tot zoo hooge prijzen, dat de retouren waarschijnlijk groot verlies gaven of nog zullen geven.

Het afgeloopen jaar kan dus gezegd worden *noodlottig* voor de reederijen te zijn geweest.

De beweging der scheepvaart van en op Rotterdam, blijkt uit onderstaanden staat.

Te Rotterdam *aangekomen* van:		*Vertrokken* naar:
de Nederl. O. I. Bezittingen	106	96
de Kaap de Goede Hoop	2	4
Engelsch Indië	6	1
China	4	1
Japan	—	2
Arracan	13	—
Australië	1	3
de Vereenigde Staten	63	54
Suriname	1	—
West-Ind. en West-Ind. Eilanden	14	15
Brazilië	7	6
Buenos-Ayres	1	4
Westkust van Amerika	9	3
Westkust van Afrika	8	5
Trans-atlantische reizen	235	194

Te Rotterdam *aangekomen* van:		*Vertrokken* naar:
Middellandsche en Zwarte Zeeën	84	47
Spanje aan deze zijde der Straat en Portugal	38	1
Frankrijk, Noord- en Westkust	274	233
Groot-Brittanniën en Eilanden in het Kanaal	1771	2253
Denemarken	34	7
Zweden	15	8
Noorwegen	29	43
Rusland, Oost- en Witte Zee	149	31
Pruissen, Lubeck, Mecklenburg	126	27
Hamburg, Bremen enz	84	87
Diverse plaatsen	18	25
Europesche Reizen	2622	2762
Trans-atlantische reizen als boven	235	194
Totaal in 1858	2857	2956

In vorige jaren bedroeg dit:

1857,	2704	2846
1856,	2363	2470
1855,	2340	2289
1854,	2141	2216
1853,	1957	1974

Onder de zeeschepen waren in 1858 begrepen 1101 zee-stoombooten, en wel:

846 van *Engeland*.
186 " *Frankrijk, Noord- en Westkust*.
17 " *de Middellandsche Zee*.
6 " *Petersburg*.
7 " *Stettin*,
27 " *Hamburg*.
12 " *Bergen*.

Het getal zee-stoombooten, te Rotterdam te huis behoorende, neemt voortdurend toe. Het bedroeg 1° Januarij 1859, 19, tegen 15 een jaar vroeger.

De Kamer van koophandel en fabrieken te Rotterdam,

Rotterdam — VAN RIJCKEVORSEL, *President*.
25 Februarij 1859. — J. C. REEPMAKER, *Secretaris*.

Burgerlijke Stand.

ROTTERDAM den 31 Mei.

OVERLEDEN: H. J. van der Sluys, man van A. L. Vonck, 49 j. — C. J. Burcksen, d., 2 j. — J. P. van der Horst, z., 6 m. — M. E. de Zwart, wed. L. F. Lurper, 77 j.

BEVALLEN: C. Schierenbeek, geb. Kniep, d. — A. C. van Es, geb. Gerdt, d. — C. de Graaff, geb. Nyhoff, d. — H. B. Görlitz, geb. van Syll, z. — M. T. Gowie, geb. de Fost, z. — M. J. Groeneweg, geb. Linthuis, d. — M. H. Kröller, geb. Kemp, d.

VERTREK der SPOORTREINEN.

Hollandsche Spoorweg.

Van Rott. naar Amsterdam: 7, 9.30, 11.40, 3.30, 7.45.
" " alleen n. 's Hage: 9.35 des av. en Zond. 5 's midd.
" Amst. naar Rotterdam: 8, 10.25, 1.30, 4.30, 7.30.
" 's Hage alleen n. Rott.: 8.30 's morg. en Zond. 8.30 av.

Spoorweg Antwerpen-Rotterdam.

Van Rott. naar Antwerpen en Breda: 10.—, 2.45.
" Breda naar Rott. en Antwerpen: 6.50, 12.35. 5.20.
" Antwerpen naar Rott. en Breda: 7.45, 12.20.
alleen naar Breda en Moerdijk: 5.25.

Rhijn-Spoorweg.

Rott.n.Utr.,Amst.,Arnh.: 7.—, 10.—, 12.15, 1.15, 5.15, 7.15
Amst.n.Utr.,Rott.,Arnh.: 7.20, 10.35, 12.30, 2.25, 6.—, 7.45
Arnh.n.Utr.,Amst.,Rott.: 6.33, 9.50, 11.40, 12.30, 6.58,—
Utr.n.Rott. 6.30.— Utr.n.Amst. 6.45, beide behalve Zondag.

Speciekoers.

AMSTERDAM den 30 Mei.

Gouden Specien per Stuk.

Nieuwe Dukaten	*f* —	a *f* —
Oude gerande dito	- 5.50	- - 5.60
Tien Gulden Stukken	- 9.65	- - 9.75
Dito Eng. Souvereigns	- 11.65	- - 11.75
Dito Pistolen	- 9.55	- - 9.65
Nieuwe Louis-d'Or		
Stukken van 20 francs	- 9.30	- - 9.40
Baren Goud en Specien	- 9 a - 10	pc. a *f* 1442.60 per N. ℔ fijn.

Zilveren Specien per Ned. ℔ Fijn.

Fijne Drittels	*f* - *f* -
" Bar. 1000/1000 950.	
Zilver van 900 a 850.	- 104.20 a *f* 105.
dito " 800 - 700.	
dito " 600 - 500.	
dito " 400 - 300.	

Zilveren Specien per Stuk.

Pilaren Piasters	*f* 2.55	a *f* 2.60.
Fransche Kroonen	- 2.70	" - 2.75.
Stukken van 5 francs	- 2.33	" - 2.36.
Brabantsche Kroonen	- 2.65	" - 2.70.
Pruissische Daalders	- 1.74	" - 1.78.

Cargalijsten.

Rotterdam.

SOERABAYA, Willem de Zwijger, van den Dries. — 1898 kr. Suiker, 3936 b. Rijst, 2539 boss. Bindr., Order.

Amsterdam.

NEW-ORLEANS, Mountaineer, Wilson. — 1511 b. Katoen, NHM.; 295 b. dito, Goll en Co.; 100 b. dito, B. en H. Veltman; 402 b. dito, Order voor diversen. 40 v. Tabak en 2400 Duigen, Order.

LONDEN, Ranger (st.). — 50 v. Koopm. en 10 v. Melasse, E. E. Visser; 5 k. Koper, Surie en Lingeman; 400 z. Raapzaad, 382 v. Krenten, 30 z. Suiker, 10 b. Hennep, 5 b. Tabak. 25 k. Fruit, 15 v. Droogerijen en 132 coll. IJzerwerk, Order.

Officiële Wisselkoersen.

ROTTERDAM 31 Mei.

	2 maanden.	Kort.
Londen	11.55	11.65
d.° 3/m.	11.50	—
Parijs	55½	55⅝
d.° 3/m.	55 7/16	—
Bordeaux.	55	55⅝
Genua.	—	—
Livorno.	36	-
Napels	74	—
Petersb.	—	—
Hamburg.	34⅞	35⅛
d.° 3/m.	34⅝	—
Antwerp	—	⅝
	6 weken.	**Kort.**
Frankfort	100	—
Augsburg	99	—
Weenen.	—	—
Triest.	—	—

Disconto 3 en 3½ pc.

AMSTERDAM 31 Mei.

	2 maanden		Zigt.
Londen.	11.52½	g	11.62½
Parijs.	55½	g	55⅝
Bordeaux.	54⅞	p	—
d.° ½ m.	55½	g	—
Genua	44½	g	—
Livorno.	36½	g	—
Napels	74½	g	—
Hamburg.	35	g	35 5/16
	3 maanden.		**Zigt.**
Madrid	234	g	—
Cadix.	236	g	—
Sevilië	233	g	—
Bilbao	233	g	—
Lissabon	39½	g	—
Porto.	39½	g	—
Petersb.	153	g	—
	6 weken.		**Zigt**
Weenen	76	g	—
Augsburg	99	g	—
Frankfort.	101½	p	—

Rotterdam ½.

Beurstijdingen.

LONDEN den 30 Mei.

3 pc. Cons.cont.	92½ a 92¾	3 pc. Peru	63 a 64
id. id. op tijd	92⅝ - 92⅞	4½ pc. id. Urib.	75 - 78
5 pc. Oostenrijk	40 - 45	id. te New-Y.	71 - 73
4½ pc. België	87 - 90	3 pc. Portugal.	39 - 41
5pc. Braz. 1824	97 - 99	5 pc. Rusland.	100 - 104
id. 1829/39	— - —	4½ pc. idem	93⅞ - 92⅞
id. 4½ pc. 1852	90 - 92	3 pc. Spanje	39½ - 39⅞
idem 1858	90 - 92	1½ pc. idem	27 - 28
6 pc. Buen.-Ayr	73 - 78	idem Amort.	7½ - 8½
6 pc. Chili	95 - 100	id. Cert. Coup.	3 - 4
3 pc. idem	65 - 70	5 pc. Sardinië.	77 - 78
5 pc. Denemark	98 - 102	6 pc. Turkije.	67 - 66⅞
3 pc. idem	— - —	idem Nieuwe.	55⅞ - 55
2½ pc. Holland.	59 - 61	4 pc. idem.	101 - 102
4 pc. idem	91 - 93	5 pc. Venezuela	36 - 37⅞
Ecuador	13 - 14	idem Uitgest.	15 - 16½
id. Land-warr.	— - —	WisselAmst. krt.	11.12 a 13.
2½ pc. Grenada.	14 - 16	idem 3 m.	11.15 - 15½.
id. Uitgestelde	4 - 5	id. Rott. 3 m.	11.15 - 15½.
3 pc. Mexico.	16½ - 17	id. Parijs kort	25. 5 - 12½.
4½ pc. Peru	82 - 83½	idem 3 m.	25.32½ - 40.

Daar het vertrouwen allengs begint terug te keeren doen zich dagelijks meer koopers op voor binnenlandsche fondsen, die dan ook hunne rijzende beweging voortzetten. Ook de meeste buitenlandsche soorten zijn hooger, ofschoon met weinig handel.

ROTTERDAM den 31 Mei.

		l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl.	Werk. Schuld 2½ pCt.	58¼		
"	dito dito 3 "	69⅝		
"	dito dito 4 "	89⅛	89¼	89⅛
Belgie,	bij Rothschild 2½ "	46¼		
Spanje,	Obl. 3 pc. nu 1½ "	27¼	27⅞	27⅞
"	Binnen. a 6/m. 3 "	36 7/16	36¾	36¾
"	Cert. Coupons.	3⅛		
Portugal,	Oblig. 1853 3 "	39⅝		
"	dito 1856/57 3 "	39⅛	39¼	39¼
Rusland,	bij *Stiegl.* 1855 5 "	95⅛		
"	Spoorw. Aand. *f* "	213⅝	214¼	
Oostenr.,	Metalliek 2½ "	22⅝	22 11/16	22 11/16
"	dito dito 5 "	40⅞	41¼	41¼
"	Nationale 5 "	44¼	44⅞	44 13/16
Venezuel.	Uitgestelde 2½ "	15 13/16		
Grenada.	Obligatien 3½ "	12⅞		
"	Uitgestelde "	4½		

De beurs was heden over 't geheel zeer gunstig gestemd, en werden alle fondsen tot verbeterde, de meeste zelfs tot belangrijk hoogere koersen met graagte van de markt genomen.

Het Commité der Effectenhandelaren
H. A. MARCELIS, Secretaris.

Laatste prijzen ten 3 ure: Spanje 1½ pc. 27⅞ a 28 1/16, gebl. 27⅞; dito Binnenl. 3 pc. 36 11/16 a 36¾, gebl. 36¾. Oude Metalliek 5 pc. 40¾ a 41 11/16; dito Nationale 5 pc. 44⅛ a 44 13/16, gebl. 44¾.

Scheepstijdingen.

Brouwersh. *Aang.*
31 *mei* Johanna Maria, Wilhelmie, Hellevoet
(N.W.—N.O.)

Hellevoet *Aang.*
31 *mei* Albatross (st.), Liverpool
Eagle, Garwood, Newcastle
Vertrokken.
Dapper, Hamby, Newcastl
Albion, Forrest, dito
Johanna Maria, Wilhelmie, Brouwersh.
(Z.W.—N.O.)

Brielle *Aangek.*
31 *mei* Anna (st.), Bergen
Ivanhoe (st.), Leith
Vertrokken.
Seine (st.), Havre
Vrouw Alida, v. d. Werf, Koningsbergen
Agatha Jacobina, Kramer, Pillau
Batavier (st.), Londen
Leo (st.), dito
De Corkscrew (st.), n. Hull bestemd, is naar den Put gestoomd om heden nacht zee te kiezen.
(omloopend — N.O.)

Maassluis *Vertr.*
31 *mei* Gezina, Pinksterboer, Genua
Gerda, Pedersen, Stavanger
Gisteren is abusief als vertrokken gemeld Maria, Bohn, n. Hartlepool (zijnde reeds 26 mei aldaar aangekomen); had moeten zijn: Maria, Tent, n. Koningsb.
(de wind omloopend)

Amsterdam *Vertr.*
30 *mei* Joanna Jacoba, Sap, Suriname
31 Suriname, Rijntjes, dito

Texel (O.N.O.) *Aangek.*
30 *mei* Ranger (st.), Londen
Citizen (st.), dito
31 Benjamin, le Hot, Vivier
Prince Albert, Clare, Liverpool
Vertrokken.
29 Margrietha Eliza, de Vries, Havre
31 Calypso, Nolles, Soerab.
Freden, Back, Abo

Vlie *Vertr.*
28 *mei* Drie Gebroeders, de Jong, Riga
Jantina Frouwina, Noteboom, dito
Cornelia Jacoba, v. d. Meer, avontuur
29 Elisabeth Helena, Strootman, St. Petersb.
Gousta, Scheen, Riga
Aurora, Boon, Libau
Gebr. Fokkes, Fokkes, Stockholm
Camilla, Christensen, d.°
Goede Verwachting, Kooy, Christiansand
Amstel (st.), Harburg

Oostmahorn *Aang.*
29 *mei* Annette Catharina, Kramer, Newcastle

Vlissingen *Aangek.*
28 *mei* Hoop, Pott, Camillas
Anna, Jongebloed, Riga
29 Zante Packet, Spark, Port-au-Prince
Vertrokken.
28 Ommelanden, Wieringa, Havre
29 Oroondates, Pike, New-York

—o—

Batavia. *Aang.*
8 *april* Joh. Anthonius, Metz qq., Indramayoe (zou 11 dito n. China vertrokken.)
Vertrokken.
9 Holland, Auffmorth, Soerabaija
Elisabeth & Antoinette, Besier, dito

Pasoeroewan *Aang.*
24 *maart* Corn. & Geertr., Hoeksma, Soerabaija
Vertrokken.
26 Agneta, Grivel, Nederl.
Willem de Clercq, Ouwehand, dito

Padang *In lading.*
2 *april* Karel August, Huizer, Batavia

Boston *Uitgekl.*
12 *mei* Vertrouwen, Teensma, Rotterdam

Triest *Vertr.*
25 *mei* Ida, de Boer, Rott.

Livorno *Aangek.*
24 *mei* Juffer Esse Mens., Bragt, Liverpool

Genua *Aangek.*
25 *mei* Johanna Paulina, Wessels, Amst.

Lissabon *Aangek.*
19 *mei* Hillechina Cathar., Mooi, Newcastle
Noordstar, Brouwer, dito
20 Cornelia, Stasse, dito

Royan *Vertr.*
25 *mei* Tobina, Wortelboer, St. Petersburg

Nantes *Vertr.*
28 *mei* Cornelia, Meijer, Cardiff

Paimboeuf *Vertr.*
25 *mei* Alberdina, Lever, Liverpool

Newry *Vertr.*
27 *mei* Anna Augusta, Kuiper, Liverpool

New Ross *Aangek.*
28 *mei* Neelina Jeltina, Kuipers, Nantes

Liverpool *Vertr.*
28 *mei* Allegonda Margr., Gort, Hamburg
Sisters, Tippett, Amst.
Uitgeklaard.
Frolic, Beatie, Dordt
Sophia, Brongers, Reval
Gezina Jantina, de Jonge, St. Petersb.

Bristol *Aangek.*
29 *mei* Balmoral (st.). Rott.

Plymouth *Gepass.*
24 *mei* Geerdina, Doewes, Amsterdam n. Livorno

Torbay *Gepass.*
27 *mei* Hendrik Pieter, Vil, Amsterdam n. Messina

Weymouth *Aangek.*
27 *mei* Sophia, Kroon, Londen (om voor St. Petersburg te laden)

Wight *Gepasseerd*
25 *mei* Margaretha, Korte, Rotterdam n. Napels

Portsmouth *Gepass.*
29 *mei* Zeevaart, Mets, Venetië n. Londen

Bij de **Singels** *Aangek.*
26 *mei* Louisa Maria, Tjebbes, Batavia n. Amsterdam
27 Plantage Dordrecht, Brakke, Suriname n. dito
28 Giulietta, Mareaca, New-York n. Rott.

Dungeness *Gepass.*
28 *mei* Seth Sprague, Gillespie, Rott. n. New-York

Harwich *Binnengel.*
29 *mei* Gesina, Banting, Londen n. Amst.
Vr. Hillech., Joosten, dito n. dito

Yarmouth *Aangek.*
27 *mei* Zenobia, Carter, Medemblik

Lynn *Aangek.*
28 *mei* Barnard Castle, Parker, Rott.

Hartlepool *Aangek.*
27 *mei* Wilhelmina Rosalia, Meuldijk, Vlissingen

Sunderland *Aang.*
28 *mei* Shincliffe, Copperthwaite, Nieuwe Diep
Mayor, Atkinson, dito
Eliza Cornish, Miller, Schiedam
Corsair, Smith, Amst.

Shields *Aangek.*
28 *mei* Gezina Helena, Albers, Delfzijl
Rosa, Besford, Rotterd.
29 Palme, Gallas, Schiedam
Catharina Elisabeth, Pot, Harlingen
Sex Södskende, Andersen, Rotterdam
Margaretha, Thorsen, dito
Jansjen, Meijer, Zwolle
Utility, Reed, N. Diep
Hewsons, Chator, dito
Vertrokken
28 Doris, Rotterdam
Walker, Schiedam
29 News, Rotterdam
Grace, Schiedam

Glasgow *Aangek.*
26 *mei* Aukjen, v. Peer, Emden

Montrose *Vertr.*
26 *mei* Johanna Maria, Schummelketel, Newcastle

Banff *Aangekomen*
25 *mei* Maria Reifina, de Groot, Koningsb.
26 Phoebus, Ketelaar, Flensburg

Cuxhaven *Vertr.*
28 *mei* Vriendschap, Sterenberg, Liverpool
Minister van Bosse, Sissingh, Holland

Bremerhav. *Vertr.*
28 *mei* Alberdina, Wortel, Newcastle

Dantzig *Vertr.*
27 *mei* Maria, Walker, Amsterdam

Pillau *Aangek.*
25 *mei* Doethea Christina, Poelman, Hull
26 Unie, Posta, Bremen
28 Johanna, Backe, Schied.
Margrietha, de Groot, Delfshaven
Fossina Siers, Boiten, Newcastle

Bolderaa *Vertr.*
24 *mei* Annechina, v. d. Woude, Holland
Antoinette, Peters, dito

Stockholm *Uitgekl.*
21 *mei* Gezina Wilhelmina, Dokman, Noordzee
Arentina Jacoba, Menses, Christinestad

Bergen *Aangek.*
11 *mei* Martha, Topzant, Charlestown
Vertrokken.
12 Geertruida Anna, Ritzes, Rusland
16 Lamchina, Koops, dito
Onderneming. Hoedemaker, dito

Kopenhagen *Aang.*
31 *mei* Anna Paulowna (st.), St. Petersb. n. Amst. (heeft de reis voortgez.)

Elseneur *Aangek.*
27 *mei* Gezina Johanna, Lukens, Delfshaven n. Stettin
Alberdina, Bakker, Londen n. St. Petersb.

Rendsburg *Aang.*
24 *mei* Gesina, Geyken, Lubeck n. Rott.

Tonningen *Aangek.*
23 *mei* Avontuur, Spanjer, Newcastle n. Lubeck

—o—

Rotterdam 31 mei. Volgens heden ontvangen telegram van Lissabon, in dato 30 mei. is het Nederl. barkschip Antoinette, kap. de Winter, dat den 2 febr. van Cadix n. Monte-Video en Buenos-Ayres vertrok, den 1 april in de monding der Plata-Rivier verongelukt. De equipage is gered. De kapitein bevindt zich aan boord der te Lissabon gearriveerde stoomboot.

(De bark Antoinette, groot 684 tonnen, werd in 1853 gebouwd en behoorde aan de reederij der heeren A. F. Ebeling en Co.)
(N. R. C.)

Dungeness 29 mei. Alhier ter reede gekomen het schip Winrot, kapitein Salvesen, van Duinkerken n. Liverpool, met verlies v. bezaansmast, verschansingen, rusten enz., zijnde heden morgen op de hoogte van Zuid-Voorland in aanzeiling geweest met het schip Christina Agatha, kap. Esink, van Java naar Amst.

—o—

30 mei. De wind te **Falmouth** Z. en te **Deal** stil.

—o—

Gepraaid:

Den ...., op 53° 50' NB. en 2° 50' OL., Jonge Ricka, Klein, v. Liverp. n. Nerva; alles wel aan boord.

—o—

Rivierberigt.

Rotterdam. Hoog water 1 junij: 1ste getijde 3 ure 23 min.; 2de getijde 3 ure 47 min.

Arnhem. Waterhoogte 29 mei 2.39 el, en 30 mei 2.30 el.

Keulen. Rijnhoogte 30 mei 10 v. 7 d. Rijnl.

Aangekomen 30 mei H. Hogewegh van Rotterdam met 3654 ctr.

AMSTERDAM den 31 Mei.

			l. k.	h. k.	gebl. k.
Nederl.,...	Werk. Schuld 2½ pCt.		58	58⅝	58⅝
"	dito dito 3	"	69⅝	69¾	69¾
"	dito dito 4	"	89½	90	90
"	Amort-Synd...3½	"			
"	Handel-Maats.4½	"	128	128½	
"	O. I. Leening 4	"			
"	Leen. Holl. Sp.4½	"			
"	Rijn-Spoorw...4½	"			
"	Maats. v. Weld.4	"			
België,...	Cert. *Rothsch.*2½	"			
Frankrijk,	Certificaten....3	"			
Spanje,..	Buitenlands...1½	"	27⅜	27 9/16	27 9/16
"	dito 3	"	38⅞	39½	
"	Binn. a *f* 6000 3	"	36⅛	36 13/16	36⅝
"	Amort. Schuld.........				
"	Bew. v. Coup.........				
Portugal,	Oblig............3 pCt.		40	40⅛	40
"	dito 1856/57..3	"	39⅝	39¾	
"	dito Uitgest...		26½		
Rusland,	Obl. *Hope en C.*5	"	101	101¼	
"	dito 1828/29..5	"	99	99¾	99¾
"	Cert. 1831/33..5	"			
"	dito 1840......4	"			
"	dito *Stieglitz*..4	"			
"	dito d.° Nieuwe 5	"			
"	dito d.° 1855 N.5	"	94⅞	95	95
"	dito te Londen 4½	"	89¼		
"	dito v. Assign.6	"			
"	Inschr. dito ...6	"			
Polen,....	Aand. 1835.........*f*				
"	Obligatien......4 pCt.		72¾		
Oostenr.,	Obl. *Goll en C.*5	"			
"	dito dito 4	"	42		
"	dito Met. Oude 5	"	40	41¼	40 15/16
"	dito N. te Ams.5	"	58¼	58 11/16	58 11/16
"	dito Nat. Mat.5	"	43½	44¾	44 3/16
"	dito Metall.....2½	"	22⅝	22 11/16	22⅝
"	Wen. Ad. fl 250 4	" *f*	224		
Brazilië,	1839, £ 100 5	"	94		
Equador,	£ 100..........1	"	14½		
"	Onbepaalde....1	"	14		
Venez.,..	Obligatien......5	"	36½	37¼	37
"	Uitgestelde 2½	"	15¾	15⅞	
Grenada,	Obligatien......3½	"	14¾	15⅛	14⅞ e.c.
"	Uitgestelde 1½	"	1 11/16		
Mexico,..	Obligatien......3	"	15⅝	15¾	15¾
"	dito Onbep....3	"			
Illinois,	7	"	73½		

Rusland, Spoorweg Aand. volgef., 212½ a 213. Weener Bankactien *f* 615 a *f* 633, *f* 628; dito Aand. *f* 250. Brazilië; 1843, £ 100, 5 pc., 94; dito 1858, 4½ pc., 87 a 87⅝. Louisiana, 5 pc., 97. Griekenland, 5 pc., 1 15/16 a 2, 2.

Beleening 3½ pc. Prolongatie 4 pc. Disconto 3 pc.

Binnenlandsche fondsen waren heden zeer gezocht en werden tot hoogere koersen verhandeld. Buitenlandsche vrij vast, met uitzondering van Spanje 1½ pc., die lager werden afgedaan.

Laatste prijzen ten 5 ure: Holland, 2½ pc., 58⅝. Spanje, 1½ pc., 27½ a 9/16; dito Binnenl. 3 pc., 36⅝. Oostenrijk, Metall., 5 pc. 40¾ a 13/16; dito Nat. 5 pc., 44 3/16 a ¼.

PARIJS den 30 Mei.

Frankrijk 3 pc. 61.65, 61.90, 61.80; dito op ult. 61.55, 61.85; dito 4½ pc. 89.75, 89.50; dito op ult. —; Fransche Bank 2750. Crediet Mobilier 592.50, 595, 600. Rusland 4½ pc. —; dito Spoorw. 487.50. Napels 5 pc. — Spanje 1½ pct. —; dito buitenl. 3 pc.. —; dito Binnenl. Kleine stukken 38; dito Passive 7¼.

De beurs bleef heden hare vooruitgaande beweging vervolgen. De 3 pc. Fransche fondsen sloten a contant 15 en op ult. 20 c. hooger dan gisteren.

Handelsberigten.

ROTTERDAM den 31 Mei.

Verkoopen, Invoeren en Voorraden van de volgende artikelen, gedurende de maand Mei.

VERKOOPEN.

Balen KOFFIJ.

5700	Java,	ordinair a goed ordinair	34 a 36 c.
1300	"	blank	35 " 37 "
600	"	geelachtig a licht bruin.	39 " 51 "
2400	"	groenachtig a groen.	35 " 38 "
1000	Padang,	blank a geelachtig	35 " 37 "
2100	St. Dom,	ordinair a goed ordinair.	29 " 31 "
700	Braziel,	redelijk a goed ordinair.	27½ " 29 "
13800	Balen KOFFIJ.		

850/4	— —	kn. THEE,	Congo	100 a 106 c.
—	— 118/12	" "	Pouchon	140 "
27/4 22/8	—	" "	Thunkay	49 - 60 "

6500	ba. RIJST,	Java blank.	*f* 7 a 7½.
21000	" "	Aracan, Necransie en Rang.	- 5½ - 6½.
27500	ba. RIJST.		

250 balen PEPER. . . . . 24 a 25 c.

Verkocht door de N. H. M.

17767	b. RIJST,	Java blank a zeer mooi grof	*f* 7½ a 9½.
374	" "	Padang, goede soort.	- 6½
18141	b. RIJST.		

INVOEREN.

	Mei 1858.		Mei 1859.	
Koffij, O.-I. N. H. M.	59800 b. / — v.	O. I.	22000 b. / — v.	O. I.
Dito, dito Particulier...	100 b.		900 b.	
Dito, West-Indische...	— b.	W. I.	300 b.	W. I.
Dito, dito,	80 v.		— v.	
Thee...............	—/4 k.		100/4 k.	
Rijst...............	23100 b.		5900 b.	
Dito...............	20 v.		— v.	
Peper...............	— b.		— b.	

VOORRADEN.

	Mei 1858.		Mei 1859.	
Koffij, O.-I. N. H. M.	272100 b. / — v.	O. I.	182800 b. / 590 v.	O. I.
Dito, dito Particulier...	100 b.		900 b.	
Dito, West-Indische...	15300 b.	W. I.	9300 b.	W. I.
Dito, dito ...	— v.		— v.	
Thee...............	10400/4 k.		14500/4 k	
Rijst...............	143300 b.		52900 b.	
Dito...............	— v.		— v.	
Peper...............	800 b.		4800 b.	

Voorraad van KOFFIJ bij de Nederlandsche Handel-Maatschappij *in alle Havens*.

31 Mei 1857 450,600 b. Java.
31 " 1858 587,300 " " 16750 b. Braziel.
31 " 1859 409,400 " " { 16750 " " / 590 v. / 6292 b. } Ceylon

Voorraad van SPECERIJEN bij de Nederlandsche Handel-Maatschappij *in alle Havens*.

	Noten.	Foelie.	Nagelen.
op 31 Mei 1857...	1598 vaten.	785 vaten.	niets.
" 31 " 1858...	1551 "	567 "	1070 vaten.
" 31 " 1859...	1613 "	376 "	niets.

Staat van KOFFIJ op Ontvang-Cedullen bij de N. H. M.

Voorraad op Ontv.-Cedullen. 31 Mei 1859.	Afgeleverd. van 1 tot 31 Mei.
Amsterdam..112,637 b.	1859 63,806 b.
Rotterdam... 41,777 "	1858 216,311 " 34 v.
Dordrecht... 12,430 "	1857 119,043 "
Middelburg.. 15,745 "	
Schiedam.... 13,579 "	**Afgeleverd. van 1 Jan. tot 31 Mei.**
Voorraad 31 Mei.	
1859 196,168 b.	1859 380233 b. 22 v.
1858 123,890 " 43 v.	1858 519286 " 106 "
1857 87,090 "	1857 514035 "

STAAT van Banca Tin, op ultimo Mei.

		1859. Blokken.	1858.
Voorr. in de tweede hand	Amst., op ceel	13075	19974
	Rott., " "	2400	8050
		15475	28024
Voorr. bij de N. H. M. voor eene volgende veiling	Amsterdam...	64572	102421
	Rotterdam....	45090	62835
	Dordt, Schied. en Middelb.	21834	20370
		131496	185626

Aflevering sedert de laatste veiling:

Julij	1858.	46950	1857.	39565
Augustus	"	24284	"	15608
September	"	42868	"	45526
October	"	20069	"	14000
November	"	12376	"	12060
December	"	11825	"	9630
Januarij	1859.	10784	1858.	6250
Februarij	"	8945	"	7210
Maart	"	5890	"	7382
April	"	8350	"	6523
Mei	"	5571	"	5731
		197912		169485

Boter. 1ste kwal. *f* 44, 2de *f* 41, 3de *f* 38.
Tarwe. 163 ℔ Bovenl. Ris *f* 290.

SCHIEDAM den 31 Mei.

Granen. Verkocht: Rogge, 148 ℔ Libau *f* 190 6/w. Gerst, 131 ℔ Zweedsche *f* 158 6/w., 128 ℔ Libau *f* 172 3/m.

Moutwijn per Ned. Vat zonder fust. *f* 13,—,
Jenever, " " " " " - 18,50,
Amst. proef, " " " " " - 19,75,
alles zonder de belasting.
Spoeling, per Ketel.................. - 1.00.

AMSTERDAM den 31 Mei.

Van Arak zijn heden afgedaan 60 leggers, aangevoerd per Leontine.

LONDEN den 30 Mei.

Graanmarkt. Tarwe, binnenl. 2 sh. per q. lager verkocht dan den vorigen maandag; buitenlandsche mede 1 a 2 sh. per q. lager, met beperkten omzet. Meel slap, 4 sh. per z. lager. Gerst traag verkocht tegen de vorige prijzen. Boonen en Erwten onveranderd. Haver onveranderd met weinig handel. Zaden stil.

Van den 23 tot den 28 dezer werden aangevoerd 2905 q. binnenl. en 27,500 b. buitenl. Tarwe; 127 q. binnenl. en 6370 q. buitenl. Gerst; 7027 q. binnenl. en 23,311 q. buitenl. Haver; 234 q. binnenl. en 30 q. buitenl. Boonen; 12 q. binnenl. en 188 q. buitenl. Erwten; 4555 z. binnenl. en 7977 z. en 1926 v. buitenl. Meel.

ANTWERPEN den 30 Mei.

Kandij. Zaturdag zijn 100 k. voor uitvoer afgedaan. — Van Koffij vonden 500 b. Domingo nemers. — Granen. De markt is stil en de prijzen flaauw. Inl. Tarwe met verkoopers tot *f* 11 en Fransche *f* 10½. Inl. Rogge is tot *f* 6⅜, Fransche tot *f* 6¼ a *f* 6⅜ en Odessa tot *f* 6 te koop.

HAVRE den 28 Mei.

Katoen. Heden ging minder om dan gisteren en vonden slechts 420 b. nemers.— Suiker vaster; 208 v. Antillas bedongen fr. 61. — Voor Indigo komt meer vraag; 29 k. Bengaal zijn heden verkocht tot fr. 10.10 a fr. 10.53.— Huiden. Men meldt ons den verkoop van 1144 stuks gedr. Buenos-Ayres disp. tot fr. 138½ a fr. 148.75; 862 st. gez. Lima tot fr. 95 en 598 st. droog gezouten tot fr. 102½ en 208 st. gedr. la Plata Paardenvellen tot fr. 11¼.

AVIGNON den 20—26 Mei.

Meekrap. Voor Fijne blijft slechts geringe vraag bestaan; in loco hadden eenige omzettingen plaats tot fr. 44 en 45 voor SFFF rosé en fr. 48 voor SFFF palud. Wortelen zijn niet meer voorhanden en daarvan is geene notering op te geven.

HAMBURG den 30 Mei.

Koffij met weinig handel. — Granen flaauw en stil. — Raapolie per Mei 22.8, per October 22.8.

NEW-YORK den 14 Mei.

Asschen. Voor uitvoer is minder vraag en daardoor zijn de prijzen 12½ c. gedaald. Omzet 250 v. tot $ 5.62½ a $ 5.50. Paarl- tot $ 5.75 gedaan. — Katoen. De markt is zoo als zij reeds sedert langen tijd was en ofschoon er meer omging moeten wij onze notering weder verlagen. Omzet 1500 b. De volgende notering is nominaal:

	Upland.	Florida.	Mobile.	N. Orl. en Texas.
Good dito.....	10½	10½	10½	10¾
Middling......	11¼	11⅜	11½	11¾
Good dito.....	12	12⅛	12¼	12⅝
Middl. fair....	12½	12½	12⅝	13⅛

Aanvoer sedert 1 Mei 5348 b. — Meel. De markt blijft zeer willig en de omzet der 3 laatste dagen was zeer belangrijk en eenige houders hebben zelfs hunne vraagprijzen verhoogd. De voorraad is matig en vermindert nog meer. Het is zeer moeijelijk om eene juiste notering te geven, maar onze prijzen zijn 30 a 50 c. hooger. Omzet der drie laatste dagen 82,800 v. waarvan 21/m. v. gisteren. — Granen waren zeer gezocht zoowel voor consumtie als op speculatie en de houders zijn hooger. Men bedong 20 a 30 c. hooger. — Honig flaauw en zeer weinig gevraagd. — Terpentijnolie. De voorraad bestaat uit slechts 100 v. dus zeer gering en men betaalde hoogere prijzen, ten slotte 53½ a 54 c. — Terpentijn even zoo weinig voorraad, en bedingt hoogere prijzen. Omzet 500 v. — Harst. Omzet 10/m. vaatjes ordinaire en 1350 v. diverse soorten met onveranderde prijzen.— Rijst zeer gezocht tot hoogere prijzen. Omzet 3250 tiersjes tot $ 3.50 a 4.50. — Talk hooger met vraag. Omzet 40 a 50/m. vaatjes tot 11 a 11¼ c. — Tabak. Houders van Kentucky nemen lagere prijzen aan; de markt is over het algemeen flaauw. — Vrachten beginnen een weinig te beteren.

PADANG den 23 Maart.

Lijnwaad. De handel blijft zonder leven, niettegenstaande de nabijheid der Paaschfeesten, welke het verkoopsaizoen, hetwelk dit jaar buitengewoon ongunstig is geweest, spoedig zal sluiten. Hollandsche ongebl. ⁵/₄ Calicots zonder voorraad tot *f* 5.75 a *f* 5.85 gevraagd. Ook gebleekte ontbreken en zijn gezocht tot *f* 5.85 a *f* 8.25; ord. Engelsche gebleekte zijn tot *f* 5½ a *f* 5.65 afgedaan. Holl. Shirtings gevraagd; ongebl. *f* 8¼ a *f* 9¾ en gebleekte *f* 8¾ a *f* 10½. — Cambrics n°. 24 tot *f* 5 afgedaan. — Holl. ongebl. Drills *f* 7¼ a *f* 7½; Engelsche *f* 6¾ a *f* 7. — Effen rood Holl. Katoen ontbreekt. — Batiks lusteloos en niet geveilde patronen onverkoopbaar — Twist n°. 40 tot *f* 120 a *f* 125 gevraagd. — Fijn zwart Laken tot *f* 3 a *f* 3¼ gedaan. — Metalen. Zweedsch IJzer *f* 14¼ a *f* 14½. Zweedsch Staal *f* 16 a *f* 17. Engelsch IJzer zonder vraag *f* 7. Bladkoper *f* 135. Zink *f* 28. Lood in bladen *f* 29. — Vensterglas *f* 15 per kist overvoerd. — Touwwerk *f* 35 aangeboden. — Dakpannen *f* 25. — Compositie Kaarsen tot *f* 9½ a *f* 10 afgedaan. — Manilla Sigaren n°. 2 *f* 36.

PRODUCTEN. Koffij *f* 32.73. In veiling werden 30/m. picols verkocht, waarvan 18342 disp. en 11658 op levering tot den middelprijs van *f* 32⁷³/₁₂₀. — Peper *f* 19½ a *f* 20½; tot laatste prijs 600 pic. afgedaan. — Rijst *f* 3½ schaarsch. — Huiden. Buffel- en Koe- *f* 2¾ a *f* 3 schaarsch. — Rotting *f* 5½ a *f* 5¾ afgedaan. — Gom Elastiek *f* 40. — Gutta Percha *f* 10 a *f* 48. — Cassia Vera *f* 12 a *f* 20. — Nootmuscaat *f* 99 a *f* 105. — Foelie *f* 55 a *f* 60. — Sago *f* 6. — Was *f* 123. — Schildpad *f* 12. — Indigo *f* 6½ a *f* 7. — Spetie. Spaansche Matten *f* 3.05; Mexicaansche dito *f* 2.70. — Wisselkoers op Nederland 6 maanden pari nominaal.

Gedrukt en uitgegeven bij

G. en C. A. van Reyn,

te Rotterdam.

BIJBLAD,

behoorende tot de

ROTTERDAMSCHE COURANT

van WOENSDAG 1 Junij 1859, N.o 130.

Tweede Kamer.

Zitting van Dingsdag 31 Mei.

In deze zitting waren alle heeren Ministers tegenwoordig. Aan de orde was de algemeene beraadslaging over het

Wetsontwerp, houdende de uitgaven voor de mobiel-verklaring van het Limburgsch Bondscontingent Kavalerie.

De heer *van Wintershoven* was de eerste spreker. Na eene korte inleiding, waarin hij herinnerde hoe hij sedert vele jaren aangedrongen had op eene losmaking van de banden, die Limburg aan den Duitschen Bond hechtten, behandelde de spreker de vraag welke de toestand was van een deel van Limburg ten opzigte van Duitschland. De ontwikkeling van dien toestand kon alleen eene regtvaardige en billijke oplossing geven van de kwestie of de Vergadering bevoegd was om aan vijf ligtingen van een deel der Nederl. militie te bevelen ten behoeve van vreemden dienstprestatie te doen. De oorsprong der betrekkingen van Limburg tot het Duitsche Verbond lag in den afstand van een deel van Luxemburg aan België, waartegen bij wijze van compensatie een deel van Limburg aan den Duitschen Bond verbonden werd. Doch hoe was zulks geschied? Bij het Londensch tractaat werd Limburg afgestaan aan den Koning der Nederlanden, hetzij om dat Hertogdom te voegen bij Nederland, hetzij om in hoedanigheid van Groothertog van Luxemburg, Limburg afzonderlijk te blijven besturen. Kort daarna had de Koning der Nederlanden in het belang van den Nederlandschen Staat een tractaat gesloten, waarin Limburg niet geraadpleegd was, dat voor Limburg geenerlei belang had. Bij de Grondwetsherziening van 1815 was Limburg niet vertegenwoordigd, en het heeft dus niet kunnen medewerken tot de keuze die door den Koning gedaan was om de betrekkingen te blijven behouden ten opzigte van Duitschland. In 1848 werd het Duitsche Verbond in zijne grondslagen geschokt; de Bondsvergadering zelve had verklaard dat hare missie had opgehouden te bestaan, zoodat dan ook de tractaten van 1815, die den Duitschen Bond in het leven hadden geroepen, zoowel feitelijk als regtens vernietigd waren. Nagenoeg tegelijker tijd had bij ons te Lande in 1848 de Grondwetsherziening plaats, en art. 57 der nieuwe Grondwet bepaalt dat verdragen, welke hetzij afstand of ruiling van eenig grondgebied des Rijks in Europa of in andere werelddeelen, hetzij eenige andere bepaling of verandering, wettelijke regten betreffende, inhouden, door den Koning niet bekrachtigd worden, dan nadat de Staten-Generaal de bepaling of verandering hebben goedgekeurd. Nu had in 1850, toen de pogingen van het Duitsche Parlement schipbreuk geleden hadden, toen het Frankforter Parlement ontbonden was, de Nederlandsche Regering zich kunnen beroepen dat sedert 1848 de tractaten van 1815 feitelijk en regtens hadden opgehouden te bestaan. Maar Oostenrijk beproefde toen den Duitschen Bond te doen herleven, en de Nederlandsche Regering rekende het in het belang van den Nederlandschen Staat om tot een nieuw verbond toe te treden, blijkens het protocol van 7 augustus 1850. Zoo veel was echter zeker, dat na de Grondwet van 1848 de Koning der Nederlanden geen regt had, om ten opzigte van een deel van het grondgebied van den Staat internationale verdragen te sluiten, die verandering konden brengen in wettelijke regten der ingezetenen, zonder vooraf goedgekeurd te zijn door de Staten-Generaal. Geene enkele bepaling dus, strijdig met de wettelijke regten van Nederlandsche ingezetenen, kunnen van wege het Duitsche Verbond aan Limburg worden opgelegd. Zoo was ook in 1855 eene overeenkomst tot levering van manschappen tot stand gekomen, doch voor zoo veel daarin bepalingen voorkwamen, strijdig met die onzer Grondwet, zoo als betrekkelijk den langeren diensttijd en den langeren tijd van oefening, waren die bepalingen niet verbindende, en zou hij spreker althans nimmer medewerken die te helpen uitvoeren. Nimmer zou hij helpen aanwijzen Limburgsche jongelingen om te dienen in de rangen van een vreemd leger, zonder dat de Grondwet of andere wetten hun daartoe de verpligting oplegde; en nergens vond hij eene bepaling, die aan Kamer of Regering het regt gaf om Limburg te dwingen tot het deel nemen aan een oorlog tegen vreemden, ten behoeve van vreemden waarmede het niets gemeens had. Doch al liet de Grondwet het toe, dan nog zou het onbillijk zijn. Men vroeg toch niet alleen alle ligtingen die bij het 5de regement dragonders ingedeeld waren, maar men vorderde zelfs dat Limburgsche miliciens, die in andere corpsen dienden, naar dat regement zouden worden overgebragt. Dit was eene groote onbillijkheid. De Limburgsche ingezetenen hadden deelgenomen aan de loting der *nationale* militie, en de Grondwet kent den wetgever het regt niet toe, om de nationale miliciens te doen dienen in een vreemd leger tegen vreemden, waarmede het niet in oorlog is.

Indien Limburg werkelijk geheel alleen het contingent voor den Duitschen Bond moest leveren, dan had het ook steeds van de loting voor de nationale militie moeten zijn vrijgesteld; maar men had juist jaren lang al het mogelijke gedaan, om, in het belang der Nederl. kavalerie elk denkbeeld van Limburgsch contingent te doen verdwijnen; men had dat contingent met het Ned. leger zamengesmolten, en nu de nood aan den man kwam, wilde men al de lasten leggen op Limburg alleen. En toch zou het middel, om dien last te verligten en om groote verwikkelingen voor te komen, gemakkelijk zijn te vinden. Reeds waren bij het contingent 200 vrijwilligers en nu behoefde men nog slechts 600 vrijwilligers aan te werven, om alle bezwaren op te heffen. Het geldelijk offer dat daartoe noodig zou zijn woog zeker niet op tegen de bloedbelasting die men thans op Limburg wilde leggen; eene bloedbelasting die hij nooit zou kunnen toestemmen. De aanwerving der vrijwilligers zou wel een tijdsverloop van eenige weken vorderen, doch hij zag niet in, dat bij het opleveren van het contingent zoo groote spoed noodig was, en zulks te minder daar de Duitsche Bondsvergadering zich ten onzen aanzien weinige titels had verworven, om van onze zijde eene zoo groote voortvarendheid te betoonen. Hij besloot met tot de Regering het dringende verzoek te rigten, om toch andere middelen dan de voorgestelde te beramen, ten einde aan de aangegane verpligtingen te voldoen.

De heer *van Hoëvell* betoogde dat deze wetsvoordragt was van eenen bijzonderen aard, omdat de daarbij gevraagde gelden niet zouden strekken tot een Nederlandsch belang maar tot een vreemd belang, tot het belang van Duitschland. Hij stelde op den voorgrond dat Nederland verpligt was een contingent te leveren aan het Duitsche Statenverbond, waaruit volgde dat hij niet met groote geestvervoering of met geestdrift zijne stem aan deze uitgaven geven zou, maar dat hij de aanvrage als eenvoudig rekenmeester toetste aan den pligt die op ons rust. En dan wilde hij aan dien pligt voldoen, doch ook geene schrede verder gaan dan die pligten voorschreven. Op dit standpunt zich plaatsende, geloofde hij dat de Regering op twee punten verder ging dan haar pligt thans vorderde. In de eerste plaats had hij uit de medegedeelde stukken begrepen dat de *kriegsbereitschaft* alleen betrekking had tot het marschvaardig stellen van het hoofdcontingent, terwijl de Regering tevens het reserve contingent aanvraagt. In de tweede plaats was er een groot onderscheid tusschen *kriegsbereitschaft* en mobilisatie. De mobilisatie kon volgen op *kriegsbereitschaft*, op dit oogenblik had echter de Bondsvergadering geene mobilisatie uitgeschreven, en toch vroeg de Regering gelden aan tot mobilisering van het Limburgsch Bondscontingent. De Regering ging dus verder dan het besluit der Bondsvergadering; dit woog ook uit eene politieke reden zeer zwaar bij hem. Het was toch bekend dat er onder de Staten van het Duitsche Verbond verschil van zienswijze bestond omtrent hetgeen geschieden moest. Pruissen wil dat men zich tot de *kriegsbereitschaft* bepale en de verdere gebeurtenissen afwachte, andere Duitsche Staten waren meer enthousiastisch en wilden reeds tot mobilisatie overgaan. Nu was het belang van Nederland niet alleen om neutraal te blijven, maar ook om niet mede te doen met de enthousiasten, doch met hen die willen afwachten. Wanneer wij dus tot mobilisatie overgingen, dan zouden wij door onze handelingen te kennen geven, dat wij het eens zijn met de enthousiasten; en al zeiden wij nu ook, dat wij hier de uitgaven voor mobilisatie toestaan, alleen om de moeite te besparen tweemalen eene aanvrage te doen, zou de daad sterker spreken dan alle betuiging, en die daad zou niet zijn in het belang van Nederland. De spreker verzocht derhalve van de Regering dat zij de voordragt in dier voege mogt wijzigen, dat alle uitgaven voor het reserve-contingent en voor de kosten der mobilisatie daaruit wegvielen.

De heer *Strens* ging uit van het standpunt dat een contingent aan het Duitsche Verbond moest worden geleverd. Volgens hem was dit punt buiten kijf. Maar hij vroeg *hoe* dat contingent geleverd moest worden? Moest die last door Nederland in het algemeen, of door eene provincie alleen gedragen worden? Om die vraag te beantwoorden, behoorde men na te gaan wat er ten opzigte van Limburg sedert 1830 was voorgevallen. De spreker trad dan ook in eene geschiedkundige schets der feiten, gelijk zulks door den eersten spreker was gedaan, waarbij hij vooral betoogde, dat Limburg tot 1839 geheel vreemd was geweest aan het Duitsche Verbond; dat die betrekking niet tot stand is gekomen door het tractaat van 19 april 1839, maar door de conventie op 27 junij 1839 te Wiesbaden met Nassau gesloten. In welk belang nu was die conventie gemaakt? Voorzeker niet in dat van Limburg. Hij wilde niet beoordeelen of zij was gesloten in het belang van Nederland, of in dat van een militair defensie-stelsel, of in een dynastiek belang; voor hem was het genoeg aangetoond te hebben dat niet het tractaat van 1839 maar alleen de conventie met Nassau de betrekkingen van Limburg tot het Duitsche Verbond hebben daargesteld. En nu vroeg hij: wie moet het contingent leveren? Dit was nergens bepaald, en hij kon vooral niet toegeven dat art. 1 der Grondwet die zaak zou hebben beslist. Wel hebben er later regelingen plaats gehad, zijn er formatien op het papier gemaakt, doch dit waren maatregelen van de Uitvoerende Magt. De zaak kwam nu voor het eerst in de Kamer, die voor het eerst over deze gewigtige kwestie te oordeelen had. Na eene refutatie van enkele zinsneden, voorkomende in het eindverslag der Kamer, verklaarde de spreker dat het zijne bedoeling niet is geweest om de dienstpligtigheid over te brengen van de eene provincie op de andere; daarin kon hij geen heil zien. Doch het kwam hem voor, dat, wanneer men ernstig wilde, er wel een ander middel te vinden ware om zich van zijne verpligting te kwijten; een middel dat niet alleen aan regt en billijkheid gehoor zou geven, maar ook in het belang van het Koningrijk zelf zou zijn. Dat middel bestond om de reeds aanwezige vrijwilligers bij het contingent door nieuwe vrijwilligers tot het vereischte getal aan te vullen, hetgeen zeer doenlijk zou zijn, daar de Minister van Oorlog nog dezer dagen had verklaard, dat er in 1858 in ons leger nog 6850 vrijwilligers aanwezig waren. Het geldelijk bezwaar kon hier niet wegen; want hoogstens zou de aanwerving eene tonne gouds kunnen vorderen, en het was wel waard die som uit te geven, doch dan ook aan de andere zijde regt en billijkheid te betrachten en Nederland voor groote verwikkelingen te behoeden.

De heer *de Lom de Berg* verklaarde in langen tijd niet geroepen te zijn tot de beoordeeling eener voordragt, die hem zoo zeer had gegriefd als de tegenwoordige, daar bij die voordragt van Limburg dienstprestatiën gevorderd worden, waartoe noch het regt noch de billijkheid regt gaven. Hij zou er niet over twisten of door Nederland werkelijk dienstprestatie jegens het Duitsche Verbond was verschuldigd, ofschoon hij geloofde dat daarop nog veel was af te dingen, ten betooge waarvan ook hij, even als de vorige spreker, zich op de historische antecedenten beriep. Limburg, zeide de spreker vervolgens, had er niet het minste belang bij om met de Duitsche confederatie in verband te staan; wanneer dus het contingent moest worden geleverd, dan was dit wel degelijk eene Nederlandsche verpligting, die op het Rijk in het algemeen en niet op Limburg in het bijzonder rustte. Hij kon niet verwachten dat de Nederlandsche Natie, die dikwerf en zoo te regt aanspraak maakte op de eerbiediging van regt en billijkheid, op eene enkele provincie de lasten zou leggen die op het geheele Vaderland drukken moest, en om uit eene enkele provincie de jongelingen op te roepen om buitenslands onder vreemdelingen te gaan dienen. Wat zou er dan gebeuren? Jongelieden zouden naar vreemde landen moeten trekken, onder de bevelen van vreemden moeten staan, verwijderd van hunne haardsteden, als loonbedienden dienst doen, en voor onbepaalden tijd hun Vaderland niet terug zien. Met gerustheid zeide hij het den vorigen spreker na: dat was eene hardheid, eene bloedbelasting. Ook hem kwam het voor dat men dit alles zou kunnen voorkomen door vrijwilligers te werven; want zij, die zich dan verbinden, zouden met eigen goedvinden zich leenen tot diensten die men geen Nederlander kan opleggen.

De heer *Godefroi* achtte het nuttig een woord te zeggen tot aanwijzing van het standpunt, waarop de zaak die het hier geldt beoordeeld moest worden. Geen der vorige sprekers had betwijfeld dat het Limburgsch contingent door ons aan den Duitschen Bond moest worden geleverd. Naar zijn inzien volgde uit die erkentenis tevens het antwoord op de vraag: wie dan dat contingent leveren moest? Erkende men de verpligting, dan was ook gelijktijdig aangewezen op wien die verpligting rustte. De verpligting zelve steunt op artikel 1 der Grondwet. Hij geloofde dat het beter geweest ware, wanneer dit artikel niet gesproken hadde van het *Hertogdom* Limburg; doch wat daarvan ook zij, Limburg was eene provincie van Nederland en van die provincie alleen spreekt de Grondwet dat er betrekkingen bestaan tot het Duitsche Verbond. Nu had de heer van Wintershoven van die betrekking wel gesproken als van eene volkenregterlijke betrekking, maar dan was de aard dier betrekking miskend; want zij was staatsregterlijk, en waarom? Omdat de provincie Limburg uitmaakt een deel van het Duitsche Verbond en dit hadden de sprekers uit het oog verloren. Zij hebben Limburg beschouwd als eene vergoeding, gegeven aan den Koning der Nederlanden voor het verlies, in een deel van Luxemburg geleden; maar zij hebben vergeten, dat de aanhechting van een deel van Luxemburg bij België ook een verlies is geweest voor het territoir van het Duitsche Verbond; dat het Duitsche Verbond voor dat verlies vergoeding heeft geëischt, en dat uit dien hoofde, en uit dien hoofde alleen, Limburg als vergoeding een deel is geworden van dat Duitsche Verbond. De gevolgtrekking faalt dan ook, die de sprekers gemaakt hebben; want dan is de meening ook onjuist dat de betrekking tusschen Limburg en het Duitsche Verbond niet in het leven zou zijn getreden, omdat de Koning der Nederlanden Limburg niet in hoedanigheid van Groothertog van Luxemburg afzonderlijk bestuurd, maar met Nederland zelf vereenigd heeft. En wanneer nu Limburg een deel uitmaakte van het Duitsche Verbond, dan was er ook geen twijfel, of de verpligtingen van het Duitsche Verbond rusten op Limburg, en op geen ander deel van Nederland. Hij had dan ook met bevreemding in de memorie van beantwoording de Regering hooren gewagen van verpligtingen door *Nederland* te vervullen. Het is waar, de Regering beriep zich daarbij op artikel 178 der Grondwet, maar dat art. stond in onmiddellijk verband met art. 177, hetwelk de pligt tot het dragen der wapenen alleen beperkt tot de handhaving der onafhankelijkheid van den Staat en tot beveiliging van zijn grondgebied. Men moest hier wel degelijk een politiek oogpunt in aanmerking nemen; want als wij aannamen dat een deel van het Nederlandsch leger met den Duitschen Bond gezamenlijk oorlog voerde, dan zou de vraag kunnen rijzen: loopt Nederlands neutraliteit geen gevaar? Hij kwam dan ook op tegen de meening, dat het hier verpligtingen zou gelden die *Nederland* zou hebben te vervullen jegens den Duitschen Bond. Het contingent moest geleverd worden, door wie ook en hoe ook, maar nimmer door een deel van de Nederlandsche armee. Kon dat contingent verkregen worden door vrijwilligers, zeer zeker zou daardoor billijkheid worden betracht; want het was niet te ontkennen dat op Limburg exceptionele lasten rusten, die zwaar zouden *kunnen* drukken. Alles kwam er op aan om een middel te vinden om dien last zoo min zwaar mogelijk te maken, en hij geloofde dat de Regering zelve bereid zou zijn daartoe mede te werken.

Ten slotte beantwoordde de spreker de twee opmerkingen, die door den heer van Hoëvell gemaakt waren. Hij meende dat, volgens lit. *f* van het protocol, waarbij tot de *kriegbereitschaft* besloten was, wel degelijk was bepaald, dat de *Ersatz*, dat is de reserve, niet marschvaardig maar opgesteld moest worden. In de tweede plaats meende hij dat er tusschen *kriegsbereitschaft* en *mobilisation* nog was een intermediaire staat, namelijk de *marschbereitschaft*, en was dit zoo, dan geloofde hij dat de Regering niet te ver was gegaan, want dan loste zich de geheele mobilisatie op in het, soms plotseling te geven bevel tot opmarchering.

De heer *de Bieberstein* kon de aanhangige gewigtige kwestie, die niet alleen voor Limburg, maar voor geheel Nederland van groot gewigt was, niet met stilzwijgen voorbijgaan; want hij zou dan het vertrouwen onwaardig zijn van hen die hem in de Kamer zonden en die ook op zijne pogingen rekening maken om voor het regt en de billijkheid zooveel mogelijk te strijden. De spreker trad in een uitvoerig betoog, op grond van de organisatie van het Bondscontingent van den oorsprong af, dat dit contingent met het Nederl. leger was zamengesmolten en dat de artt. 183 en 187 van de Grondwet ook op dat contingent toepasselijk waren. Hij kwam op tegen het voornemen om de Limburgsche jongelingen in de rangen van een vreemd leger te doen strijden. Niet dat hij vreesde dat de Limburgers hunne pligten niet zouden nakomen; integendeel, zelfs de infanteristen, die nu in de kavalerie zouden worden gestoken, zouden misschien met de linkerhand zich nog aan den knop van het zadel moeten vasthouden, maar zij zouden met de regterhand zich van den sabel weten te bedienen. Ook hij ried den Minister aan vrijwilligers te werven, met eene premie van *f* 40 a *f* 50, en wanneer de uniform wat chicard zou zijn ingerigt en er kans op avancement was, kon er geen vrees bestaan of men zou het vereischte getal ruimschoots vinden. Nederland moest aangegane tractaten eerbiedigen, en daarom het contingent leveren; maar de Duitsche Bond had van zijne zijde ons niet aldus behandeld, want hij bleef in 1830 te huis. Limburgers, aldus besloot de spreker, zijn geene Duitschers, en wanneer eenmaal de dag van het gevaar mogt aanbreken, zouden de Limburgers, hoezeer dan ook miskend, toonen dat zij goed en bloed voor Nederland veil hebben. Overigens had Nederland genoeg te doen om zich zelf te verdedigen, het had niet noodig de hulp aan anderen te verleenen en daarom moest de Regering trachten van die verbindtenis met het Duitsche Verbond af te komen.

De *Minister van Buitenlandsche Zaken*, thans aan het woord gekomen, zeide daarop nagenoeg het volgende. Het is natuurlijk dat bij eene voordragt als deze, waar een groote last op eene provincie gelegd wordt, vele bezwaren worden geopperd, vooral van de zijde der afgevaardigden die uit die provincie herwaarts zijn gezonden. Maar de bezwaren, hoe gewigtig ook, werden overwogen bij gelegenheid dat de betrekkingen tot het Duitsche Verbond zijn tot stand gekomen, en zij hebben niet kunnen uitwerken dat die betrekkingen zijn afgewezen, zoo dat zij thans ten volle vastgesteld en in onze Grondwet gegrond zijn, en wij dien ten gevolge verpligt daaraan de hand te houden. Ik heb dan ook van verschillende sprekers vernomen bezwaren, die door de uitvoering der Grondwet op hunne provincie drukken zouden, maar ik heb niet kunnen vernemen eenigen grond, welke zou kunnen strekken om die bezwaren af te werpen. De betrekking is niet nieuw; reeds in 1839 is zij ontstaan, duidelijk verklaard en uitgelegd, en bij gelegenheid van de Grondwetsherziening van 1848 heeft dat alles niet geleid om van dat punt terug te komen. Ik heb eenige geschiedkundige ontwikkelingen vernomen van den heer van Wintershoven, maar wat daarvan ook zijn moge, de betrekking tot het Duitsche verbond is gevestigd in de grondwet en dientengevolge beroepen wij ons op die bepaling, ten einde haar door deze vergadering te doen eerbiedigen. Artikel 1. der grondwet zegt dat Limburg uitmaakt eene provincie van Nederland, behoudens de betrekkingen tot het Duitsche verbond. Limburg is staatsregterlijk alzoo met Nederland verbonden; maar dat neemt niet weg dat het Hertogdom verpligt is zijne verbindtenissen na te komen jegens het Duitsche verbond. En wat is dat verbond? Het is eene vereeniging van onafhankelijke, zelfstandige Staten, die zich verbonden hebben om een bepaald doel door gezamenlijke kracht te bereiken; dat is duidelijk voor oogen gesteld in de Weener slotacte. Het middel, hetwelk gebezigd wordt tot verwezenlijking van het voorgestelde doel, bestaat onder anderen in de oprigting van een Bondsleger. Om nu een juist denkbeeld te vormen van de wijze waarop Limburg is gekomen tot den Duitschen Bond en hoe zijne betrekking is tot het Bondsleger, moet het grondbesluit van 5 en 6 September 1839 geraadpleegd worden. Daar komt onder anderen in voor de verklaring der Bondsvergadering, dat, onverlet Limburg met het Koningrijk der Nederlanden onder dezelfde Staatsinrigting bestuurd wordt, de werking der Bondsbesluiten op geenerlei wijze zal worden gekrenkt: en als waarborg dat zulks geschieden zou, heeft men gesteld de wijsheid des Konings der Nederlanden, die alle moeijelijkheden te dien aanzien zou weten te voorkomen. Ik heb dus duidelijk aangetoond dat Limburg ook verpligt is, volgens de besluiten der Bondsvergadering een contingent te leveren, Ik wil niet ontkennen dat dit een bezwaar oplevert, maar ik moet evenzeer erkennen dat de verpligting tot het leveren van het contingent niet betwijfeld kan worden. Men heeft gezegd dat het hier niet eene Limburgsche maar eene Nederlandsche verpligting gold. De heer Godefroi heeft dit punt reeds voldoende beantwoord, en ik voeg er slechts van mijne zijde bij dat de Grondwet leert, dat de betrekking niet bestaat tusschen Nederland, maar tusschen Limburg en het Duitsche Verbond, hetgeen nog nader wordt bevestigd, omdat het te leveren contingent berekend wordt naar de Limburgsche bevolking. Ik acht het bijna onnoodig hier bij te voegen het voorbeeld van Denemarken, welks Hertogdommen Holstein en Lauenburg tot den Duitschen Bond behooren en waarvoor contingenten uit die Landen worden getrokken. Men kan nu wel zeggen: ik zal voor deze wet niet stemmen; doch wanneer eene verbindtenis is aangegaan, dan blijft zij toch aanwezig, al tracht men daaraan zich te onttrekken. Bezwaren die de nakoming der verbindtenis opleveren, geven geen regt om er zich aan te onttrekken. Ik zal over dit punt niet meer zeggen; de betrekking tot het Duitsche Verbond rust op hechte grondslagen; op ons rust de verpligting het contingent te leveren en wij behooren die verpligting ook getrouw te vervullen.

De Regering zou, volgens den heer van Hoevell, te ver zijn gegaan, omdat zij nu reeds aanvroeg fondsen tot mobilisatie, doch wanneer men overwoog dat onder het marschvaardig stellen een zoodanige toestand wordt begrepen, waarin de troepen in alle opzigten gereed moeten zijn om telken oogenblik te velde te trekken, dan geloof ik dat thans de tijd daar is om de fondsen aan te vragen. Eenige politieke gedachte schuilt hier niet onder. Wij van onze zijde verlangen de mobilisatie zoo lang mogelijk uit te stellen; wat wij van onze zijde kunnen doen om zoo mogelijk haar geheel te verschuiven, daaraan zal niets ontbreken, en reeds is te dien aanzien zooveel verrigt als mogelijk is. Met het oog op onze neutraliteit wenschen wij zooveel mogelijk in geenerlei vijandelijke aanraking te komen. Wij wenschen de kalmte te behouden die ons past en alle mogelijke voorzorgen te nemen om onze neutraliteit te handhaven en te verzekeren. Van onze zijde alzoo zullen wij trachten zoo veel mogelijk het tijdstip der mobilisatie te verschuiven maar ik moet hier ook betuigen dat dit niet geheel van ons afhankelijk is.

De heer *van Hoëvell* andermaal het woord vragende, herinnerde dat hij betrekkelijk het hoofd- en reserve contingent geen antwoord bekomen had. Wat het punt der mobilisatie betrof, had de Minister aangetoond dat ons politiek belang medebragt om zoolang mogelijk het tijdstip der mobielverklaring

te doen uitstellen; doch de spreker meende juist te hebben aangetoond, dat men in strijd met dat beginsel wenschte te handelen. De opvordering tot marscheren kon niet plaats hebben dan nadat er een kommandant was benoemd, en die was er nog niet. De benoeming van een kommandant was ook niet het werk van een oogenblik; want uit de stukken was gebleken dat de Bondscommissie geen kommandant benoemd had, omdat daaraan groote moeijelijkheden verbonden waren, daar de Groote Mogendheden het omtrent de keuze van den persoon nog niet eens waren, Spreker wenscht dat wij althans met de mobilisatie wachten zouden, tot dat er een kommandant zou benoemd zijn. Wanneer het Nederlandsche belangen gold, en het gevaar dreigde, dan zou hij zeggen: zorgt dat uwe soldaten binnen 24 uren marschvaardig zijn; maar het gold hier Duitschland en nu wenschte hij zich te houden aan de *Kriegsbereitschaft*, door den Duitschen Bond uitgeschreven, daar er nog altijd wel zoo veel tijd zou overblijven, om geld te geven voor de mobilisatie.

De *Minister van Oorlog* achtte het onnoodig, uit te weiden, na de redevoering van zijnen ambtgenoot, over de verpligtingen van Limburg jegens het Duitsche Verbond; hij zou zich bepalen tot hetgeen meer bijzonder met het militaire terrein in betrekking stond. Met den heer van Wintershoven moest hij erkennen dat er strijd bestond tusschen den diensttijd der bondstroepen en der Nederl. militairen. Maar de Duitsche Bond had nooit aanmerking gemaakt op onze grondwettige bepaling; integendeel de Bond had van zijne zijde daarin geheel berust, zoodat dit punt tot geenerlei bezwaren aanleiding geeft. Ten aanzien van het plan om lotelingen van het eene corps over te dragen naar het andere, merkt de Minister op dat art. 164 der Wet op de militie den Koning daartoe uitdrukkelijk de bevoegheid geeft. Wat betreft den raad, die gegeven was, om het contingent met vrijwilligers aan te vullen, moest de Minister verklaren dat daartegen groote bezwaren bestonden; vooral omdat de uitslag der werving, zelfs met verhoogd handgeld, gansch onzeker zou zijn. Die werving zou bovendien groote kosten na zich slepen, doch dit was nog niet alles. Daar men aan den Duitschen Bond verpligt was, ten allen tijde een goed geoefend contingent te leveren, zou men dan ook op voet van vrede dezelfde sterkte voor het contingent moeten behouden. Dit juist maakte het voordeel uit van het militiestelsel, dat men de miliciens, na ze geoefend te hebben, weder huiswaarts zond, om ze in tijden van nood weder op te roepen; dit kon echter niet met vrijwilligers geschieden. Wat eindelijk betreft de vraag van den heer van Hoëvell, ten aanzien van het reserve-contingent, merkte de Minister op dat dit contingent werkelijk niet noodig zoude zijn voor de *kriegsbereitschaft*, indien n.l. onze kavallerie drie jaren onder de wapenen geweest ware; dan zou er nu nog geene kwestie kunnen zijn om dat reserve-contingent onder de wapens te roepen. Maar wat is hier het geval? Het regement moet nog geheel gevormd worden, het is dus noodig de reserve nu reeds te oefenen omdat indien de reserve werd opgeroepen, deze geheel *geoefend* geleverd moet worden. Daarbij komt dat volgens het besluit der Bondsvergadering ook reeds het depôt in *kriegsbereitschaft* zijn moet.

De heer *van Heukelom* vroeg, naar aanleiding van hetgeen daaromtrent in het eindverslag voorkwam, welke de positie zijn zou van onderofficieren en manschappen die bij het contingent zouden worden overgeplaatst. Hij vroeg of de Minister van Oorlog zich voorstelde aan de vrijwilligers te bevelen dienst te nemen bij de Bondstroepen; hij verklaarde dat hij daartegen groote bezwaren had. Het contingent toch werd door hem niet beschouwd te zijn Nederlandsche troepen; maar hij beschouwde ze als Duitsche troepen. Het zou gevaarlijk zijn Nederlanders in het Duitsche leger te doen dienen want het zou zijn een actus van bondgenootschap, en daaruit zou schending onzer neutraliteit kunnen ontstaan.

De *Minister van Oorlog* antwoordde daarop dat het Limburgsche contingent uitmaakte het 5de reg. kavalerie en is en blijft uitmaken een deel van het Nederlandsche leger. Hij meende met alle bescheidenheid dat er geene andere opvatting ten dien aanzien plaats kon hebben. De toestand van officieren en soldaten bij dat contingent was en zou ook niet anders worden dan bij de andere corpsen van het leger; die toestand kon ook niet veranderen door de tijdelijke verandering van bestemming die het contingent zou ondergaan. Het was een volstrekt valsch denkbeeld dat dit contingent zou uitmaken een deel van een vreemd leger. Het maakt niet uit een deel van het Bondsleger, maar het is en blijft een deel van het Nederlandsche leger.

De heer *Dullert* maakte de volgende opmerking. Bij de voordragt van wet werden onder de wapenen geroepen „ de miliciens der provinciale Limburgsche ligting van 1855, 1856, 1857 en 1858." Nu was het getal miliciens, voor dat gedeelte van Limburg dat in betrekking stond tot den Duitschen Bond, 350 per jaar. Vijfmaal 350 maakte 1750 manschappen; daar er 200 vrijwilligers waren en en 1079 man gevorderd werden, waren er slechts noodig 879 man, en hoe kon nu de wet 1750 man onder de wapens roepen?

De *Minister van Oorlog* antwoordde hierop dat in de wet niet werd gesproken van de geheele ligting, maar alleen van dat gedeelte „ dat door den Koning ten behoeve van het contingent onder de wapenen zou worden geroepen" en dat dus niet meer dan het vereischte getal opgeroepen zou worden.

De heer *van Heukelom* kwam nog eens op zijne bedenking terug. Hij wilde aannemen dat het 5de regement dragonders in gewone tijden als een deel van het Nederl. leger moest beschouwd worden, maar als het werd opgeroepen om den Duitschen Bond te dienen, dan was dat regement *bondstroepen;* en dan beweerde hij dat geen vrijwilliger verpligt kon worden om bij Duitsche troepen te worden overgeplaatst.

Ook de heer *Dullert* kwam op zijne aanmerking terug en toonde aan dat de Minister van Oorlog zich waarschijnlijk had vergist, want dat uit het gewijzigd ontwerp van wet, dat nu in behandeling was, juist de woorden waren geligt die de Minister had voorgelezen, en dat dit ontwerp wel degelijk spreekt van de geheele ligting. En nu vroeg hij of er dan uit die 1750 man eene keuze zou worden gedaan? Of de wet het getal niet moest bepalen? Dan wel of een militie-commissaris zou moeten aanwijzen: deze is een Hollander en gene is een Duitscher? Naar welken regel en maatstaf zou hier gehandeld worden?

De *Minister van Oorlog* antwoordde dat hij zich inderdaad, bij de vele stukken die hij voor zich had liggen, in den tekst van het ontwerp had vergist; doch dat ook het gewijzigd ontwerp de bedoeling, om slechts het noodige getal troepen onder de wapenen te roepen, duidelijk aantoonde, omdat art. 1 van het ontwerp spreekt van die troepen die onder de wapenen gehouden worden *zoolang de Bondsdienst dit vordert*. Hij meende dat men de uitvoering van den maatregel gerustelijk kon overlaten aan de prudentie der Regering, die ten dien aanzien geenerlei onregtvaardigheid plegen zou. Wat de opmerking van den heer van Heukelom betrof, de Minister moest formeel ontkennen dat het Bondscontingent zou worden Duitsche troepen; het is en zal altijd blijven een Nederlandsch corps, hoogstens een Limburgsch corps maar in geen geval een Duitsch corps.

De *Voorzitter* merkte hier op, dat de aanmerking van den heer Dullert betrekking had op het tweede der aan de orde gestelde ontwerpen, en hij verzocht, ofschoon het moeijelijk was de zaak van elkander te scheiden, ter bevordering van de orde der debatten, de behandeling der bedenkingen tegen dit tweede wetsontwerp uit te stellen tot dat ontwerp aan de orde zijn zou.

De heer *van Wintershoven* trad in eene uitvoerige repliek ter handhaving van zijne vroeger ontwikkelde stellingen. Wij achten ons ontslagen van den pligt, ten einde niet in herhalingen te vervallen, om van die repliek een overzigt mede te deelen. Alleen deelen wij mede dat de spreker aan het slot zijner rede de hoop te kennen gaf dat het wetsontwerp in dier voege zou worden geamendeerd, dat de Regering in staat zou worden gesteld om het contingent door middel van vrijwilligers aan te vullen, zoodat, indien deze poging mislukken mogt, de Regering dan eerst tot den voorgenomen maatregel zou overgaan.

De *Minister van Buitenlandsche Zaken* trad ook op zijne beurt in eene nadere beantwoording van den vorigen spreker en herhaalde daarbij de gronden, door hem reeds in zijne eerste rede ontwikkeld, ten betooge dat Limburg was eene provincie van Nederland, dat Limburg, *niet* Nederland verpligtingen had te vervullen jegens den Duitschen Bond en dat in ieder geval Nederlands onzijdigheid ongekrenkt zou blijven, omdat in het volkenregt de regel algemeen wordt erkend: *dat de Staat, die vóór de uitbarsting van den oorlog en vóór zijne neutraliteits-verklaring verdragen heeft gesloten met andere Staten, krachtens welke aan die Staten ingeval van oorlog hulp moet worden verleend, en die Staat aan deze zijne wettige verpligting voldoet, daardoor op geenerlei wijs inbreuk maakt op zijne neutraliteit.*

Wegens het vergevorderde uur wordt daarna de beraadslaging verdaagd tot morgen ochtend ten 11 ure.

Heden avond komt de Commissie van Rapporteurs over het wetsontwerp betrekkelijk het doen zamenblijven van de miliciens der ligtingen 1856 en 1857 bijeen om haar nader Verslag op te maken.

Wetsontwerp tot regeling van loodsdienst voor Zeeschepen.

Het Voorloopig Verslag der Tweede Ka[illegible] trekkelijk het onlangs ingekomen ontwerp tot r[illegible] van de loodsdienst voor zeeschepen is geri[illegible] omvang, omdat het aangeboden wetsvoorstel [illegible] vorig weinig verandering ondergaan heeft, in [illegible] zoowel als in redactie nagenoeg hetzelfde was [illegible] wat het drie jaren geleden was, behalve in he[illegible] tieel gedeelte; zoodat de Kamer meende zich te [illegible] onthouden van breedvoerige beschouwingen o[illegible] hoofdbeginselen der voorgedragen regeling. Vel[illegible] hadden de aanbieding der voordragt met ge[illegible] gezien, omdat zij overtuigd waren dat eene pr[illegible] inrigting der loodsdienst steunen moest op het [illegible] monopolie en dat mitsdien ook het binnenlood[illegible] niet anders dan langs dien weg deugdzaam ko[illegible] den geregeld. De groote meerderheid der lede[illegible] zich dan ook met dat voorstel vereenigen, vo[illegible] ver het op nieuw gegrond was op de uitslu[illegible] bevoegdheid van den Staat om zich met de [illegible] dienst te belasten; slechts weinige stemmen ve[illegible] zich ter gunste van de openstelling der geleg[illegible] ter uitoefening van particuliere loods-onderne[illegible] Evenzeer kon zich de meerderheid vereenigen [illegible] zamensmelting van het loodswezen op de b[illegible] wateren en rivieren bij het loodswezen des R[illegible] met de daarmede gepaard gaande opheffing v[illegible] gemeentelijke loodswezen. Vele leden bleven [illegible] van oordeel dat de fondsen van de gemee[illegible] loodskassen met de opheffing dier loodsdiens[illegible] den Staat behoorden over te gaan, onder ge[illegible] heid van dezen om voor het vervolg de l[illegible] dragen welke op die kassen hebben gekleefd. [illegible] meeste leden vond de bepaling bijval, dat [illegible] vangsten en uitgaven van het loodswezen v[illegible] ten bate en laste van het Rijk zouden komen. [illegible] zulks was overeenkomstig het aangenomen b[illegible] dat de loodsdienst een Rijks belang is. Daar[illegible] werd de vermindering der inkomsten van de be[illegible] loodsen door onderscheidene leden zeer h[illegible] vonden; daartegen werd evenwel aangemerkt, [illegible] verdiensten der loodsen in de laatste jaren bui[illegible] waren toegenomen, en er mitsdien niets onbil[illegible] gelegen kon zijn, haar tot een billijker bedra[illegible] te brengen; dat vooral ook de binnenloods[illegible] de reductie werden getroffen, wier dienst onge[illegible] de gemakkelijkste kon genoemd worden, en dat [illegible] bij deze nieuwe regeling de vraag niet behoort [illegible] wat de tegenwoordige inkomsten bedragen, [illegible] hoe hoog de bezoldiging van een loods in eve[illegible] heid van zijn werkkring behoort gesteld te w[illegible]

De Commissie van rapporteurs bestaat uit de [illegible] van Voorthuysen, van Franck, Olivier, [illegible] Deynoot en Hoynck van Papendrecht.

Gedrukt en uitgegeven bij
G. en C. A. van Reyn
te Rotterdam.